

พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
สมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

นางมยุรี พรหมตรัง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2555

**Voting behavior in the election for Samut Songkhram Provincial Administrative
Organization chairman on 31 July 2011**

Mrs. Mayuree Promtrang

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

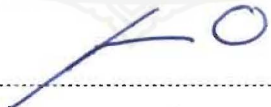
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554
ชื่อและนามสกุล นางมยุรี พรหมตรัง
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วรวิทย์ ไรจนพล)

.....
(รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คำนวณอิสระ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
สมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

ผู้ศึกษา นางมยุรี พรหมศรี รหัสนักศึกษา 2518001116 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
(การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิสรชัย **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างใช้วิธี สุ่มตัวอย่างและเลือกแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 419 คน กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ได้แก่ เครือข่ายภาคประชาชนในจังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท (2) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าส่วนใหญ่ไปทุกครั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่า ส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุที่ไม่ไปเลือกตั้ง เนื่องจากเบื่อหน่ายการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารการเลือกตั้งจากป้ายโฆษณา/โปสเตอร์/แผ่นปลิว และสาเหตุของการที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไปด้วยจิตสำนึก (3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่าในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ด้านคุณสมบัติของกลุ่มการเมือง โดยหัวหน้ากลุ่มการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร (4) ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

คำสำคัญ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

Independent Study title: Voting behavior in the election for Samut Songkhram Provincial Administrative Organization chairman on 31 July 2011

Author: Mrs. Mayuree Promtrang ; **ID:** 2518001116 ; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Independent Study advisor:** Yuthaporn Isarachai, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) voting behavior in the election for Samut Songkhram Provincial Administrative Organization (PAO) chairman; and (2) factors that were related to voting behavior in the election for Samut Songkhram PAO chairman on 31 July 2011.

This was both a quantitative and a qualitative research. The sample population for the quantitative portion, chosen through random sampling, was 419 voters in Samut Songkhram, and the key informants for the qualitative portion, chosen through purposive sampling, were 13 representatives of people's networks in Samut Songkhram. Data were collected using a questionnaire and an interview form and were analyzed using percentage, mean, standard deviation, chi square and descriptive analysis.

The results showed that (1) The majority of the sample population were female, age between 31 – 40, educated to the level of primary school, worked as employees and had income of no more than 10,000 baht a month. (2) Most of the people surveyed said they voted in the election for chairman of the PAO every time and had voted in the 31 July 2011 election. Most of those who did not vote gave as the reason that they were tired of elections. Most of those that did vote gave as the reason that democracy is being promoted and they felt it was their duty. They kept abreast of election news from posters, advertisements and fliers. (3) Most of the sample population strongly agreed with voting in the election for Samut Songkhram PAO chairman on 31 July 2011. They agreed with the qualifications of political groups, giving the highest mean score for the category of head of the political group, followed by candidates' qualifications. (4) Hypothesis testing showed that the factor of public relations media was related to voting behavior in the election for Samut Songkhram PAO chairman on 31 July 2011.

Keywords: voting behavior, Samut Songkhram Provincial Administrative Organization chairman

กิตติกรรมประกาศ

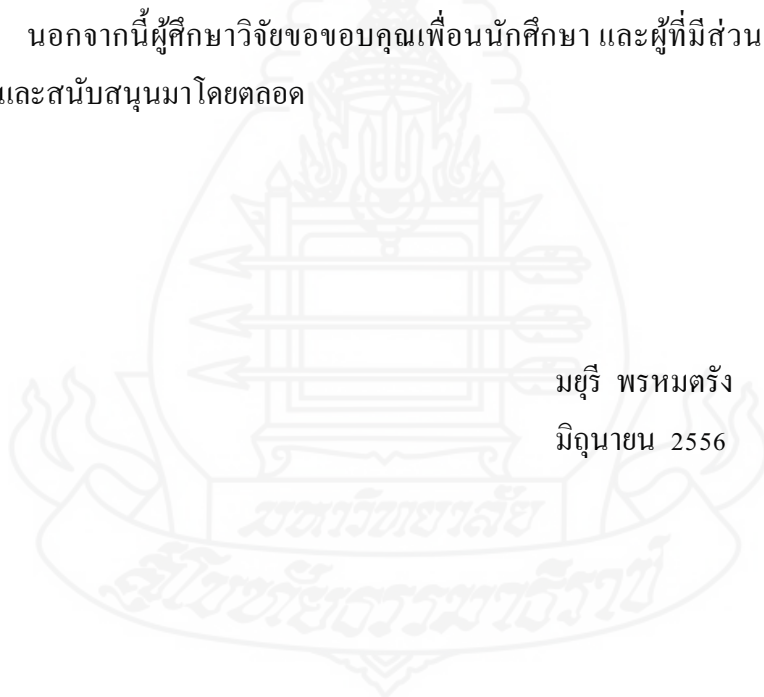
การศึกษาครั้งนี้วิริยะฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ยุทธพร อิศรชัย อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนคณาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ ประจำสำนักงานเลขานุการสาขาวิชารัฐศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และให้ข้อคิดเห็นในการศึกษาวิจัยมาโดยตลอด ผู้ศึกษาวิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบคุณ คุณบุญสม พิมพ์หนู ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ดร.พิเชฐ ทังโต หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคุณชนภัทร ปัจฉิม อาจารย์ประจำวิชารัฐธรรมนูญ และสถาบันทางการเมือง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณาและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

นอกจากนี้ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนมาโดยตลอด

มยุรี พรหมตรัง

มิถุนายน 2556

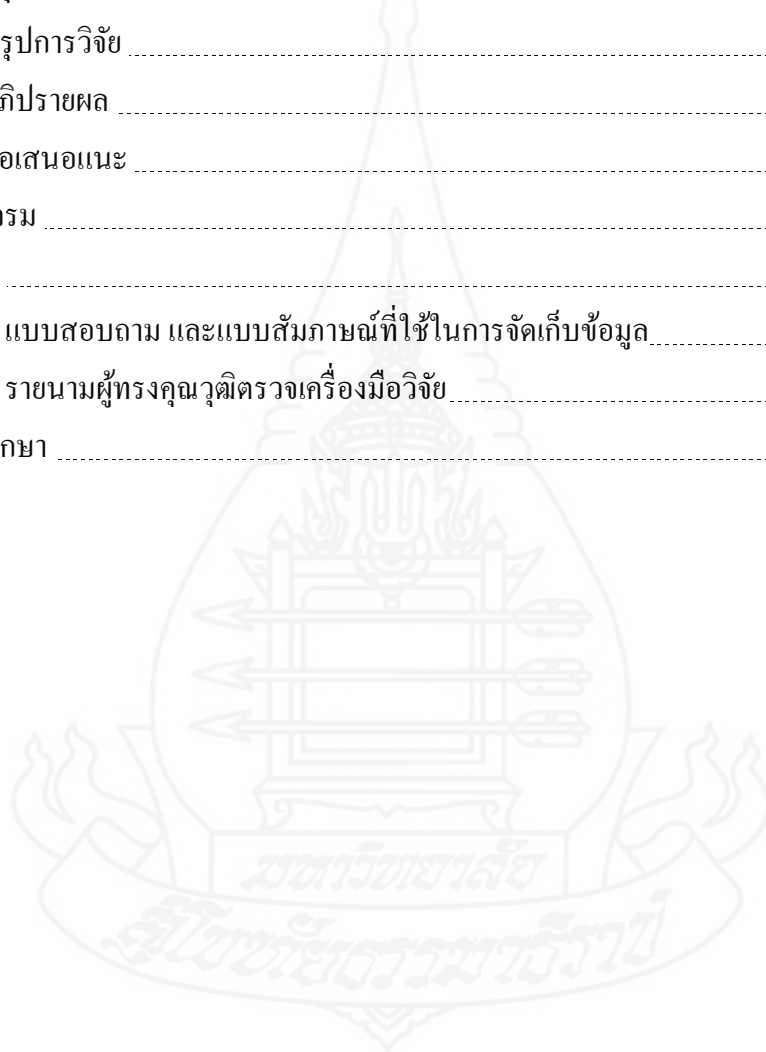

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	15
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจ	18
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับประชานิยม	20
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	22
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์	57
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปการวิจัย	62
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	74
ก แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล	75
ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย	82
ประวัติผู้ศึกษา	84

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีสิทธิเลือกตั้ง	34
ตารางที่ 4.1 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน	39
ตารางที่ 4.2 ค่าร้อยละการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดสมุทรสงคราม	41
ตารางที่ 4.3 ค่าร้อยละการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554	42
ตารางที่ 4.4 ค่าร้อยละการติดตามข่าวสารการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554	43
ตารางที่ 4.5 ค่าร้อยละการไปลงคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554	44
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนน เสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร	45
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนน เสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง	46
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนน เสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง	47
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนน เสียงเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554	48
ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรเพศ.....	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรอายุ.....	50
ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรอาชีพ.....	51
ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรระดับการศึกษา.....	52
ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรรายได้ต่อเดือน.....	52
ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรสื่อประชาสัมพันธ์.....	53
ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรคุณสมบัติของผู้สมัคร.....	54
ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง.....	54
ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวนแนกตาม ตัวแปรคุณสมบัติของพรรคการเมือง.....	55
ตารางที่ 4.19 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554.....	56

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 6

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการเมือง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงในการปกครองประเทศ ในรูปของการเรียกร้องหรือการสนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง ดังคำนิยามที่ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของคณะโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทนของคณะเข้าไปใช้อำนาจธิปไตยในการบริหารประเทศ โดยที่ผู้ได้รับเลือกตั้งนั้น จะเป็นผู้ที่สมัครใจเสนอตัวเข้าสมัครให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งประเทศ จึงมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นการบุคคลดำเนินการบริหารประเทศ (อัครเมศวร์ ทองนวล (2534: 3 – 5 อ้างถึงใน กระมล ทองธรรมชาติ 2540: 7)

ระบบการเลือกตั้งของไทยที่ออกแบบไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอีกสามฉบับ ถือเป็นภาพสะท้อนมุมมองที่นักวิชาการจำนวนมากมีต่อพฤติกรรมทางการเมืองของคนไทย ซึ่งมักเชื่อกันว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และออกไปใช้สิทธิลงคะแนน โดยขาดความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตน ในขณะที่นักการเมืองและพรรคการเมืองขาดอุดมการณ์และไม่มีการนำเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรมต่อประชาชน มีการใช้เงินซื้อเสียงและมีการใช้อิทธิพลหรืออำนาจครอบงำความคิดของประชาชน นอกจากนี้สถาบันทางการเมืองอื่น ๆ เช่น ทหาร ข้าราชการ ฯลฯ เองก็เป็นอุปสรรคต่อการผลักดันค่านิยมประชาธิปไตยและการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงปรารถนา (อนุก เหล่าธรรมทัศน์ 2545)

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศ ที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการปกครอง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นการให้เกียรติยกย่องประชาชนว่ามีความสามารถสรรหาผู้แทน

ของตนมาปกครองได้ นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นบันไดขั้นแรกของการนำประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเมืองในระดับชาติต่อไปอีกด้วย ฉะนั้นการเลือกตั้งจึงมีความสำคัญต่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นเพราะการบริหารการปกครองท้องถิ่นเป็นวิธีการจัดการปกครองภายในของรัฐอย่างหนึ่งที่มุ่งกระจายอำนาจทั้งการเมืองและการบริหารไปให้ท้องถิ่นเพื่อบริหารและปกครองกันเองโดยใช้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ตามหลักการที่ว่าคนในท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่นได้ดี

การเลือกตั้งโดยวิธีการใช้สิทธิออกเสียงย่อมแสดงถึงการใช้ดุลพินิจ และการใช้สิทธิใช้เสียงของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในการปกครองตนเอง กล่าวคือ ถ้าประชาชนจะสนใจมาเลือกบุคคลที่มีความสามารถอย่างแท้จริงเข้าไปเป็นตัวแทนของตนเป็นไปตามหลักการเลือกตั้งสากลที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม ตามหลักของประชาธิปไตยผู้ที่จะไปใช้สิทธิจะต้องมีความอิสระและเต็มใจที่จะเลือกตัวแทนของเขาเองไม่ใช่เลือกด้วยแรงจูงใจอย่างอื่น ที่เกิดจากการใช้อิทธิพลด้านต่าง ๆ บีบบังคับหรือให้ค่าตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

การจัดรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและวิวัฒนาการตามลำดับ โดยจัดให้มีสภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2476 ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ฐานะของสภาจังหวัด ขณะนั้น มีลักษณะเป็นองค์กรแทนประชาชน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัด ยังมีได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แตกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายที่เกี่ยวกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะสำหรับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ นั้น ยังมีได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของสภาจังหวัดไปจากเดิม กล่าวคือ สภาจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของคณะกรรมการจังหวัดเท่านั้น จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2495 ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบบริหารราชการส่วนจังหวัดของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ โดยตรงแทนคณะกรรมการจังหวัดเดิม โดยผลแห่งพระราชบัญญัติฯ นี้ ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด แต่เนื่องจากบทบาทและการดำเนินงานของสภาจังหวัดในฐานะที่ปรึกษา ซึ่งคอยให้คำแนะนำและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของจังหวัด ไม่ผู้จะได้ผลสมตามความมุ่งหมายเท่าใดนัก จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพโดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. 2498 อันมีผลให้เกิด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ขึ้นตามกฎหมายโดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกจากจังหวัด ในฐานะที่เป็น

ราชการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ต่อมาได้มีการประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 62 ก ลงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2540 โดยใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2540 เป็นต้นมา พระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายที่กล่าวถึงระเบียบวิธีการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแทนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 สำหรับเหตุผลของการใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้อาจพิจารณาได้จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติซึ่งระบุว่า “โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ทั้งจังหวัดที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาล และเทศบาล เมื่อได้มีพระราชบัญญัติสถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการนี้สมควรปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกัน และปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 มาตรา 9 กำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 และมาตรา 35 กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546

มิลบราธ (Milbrath อ้างถึงใน พีรพล ตันทโทโอกาส 2539:44) กล่าวว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงไม่ใช่สิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของประชาธิปไตยเพราะว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุ” แต่การเลือกตั้งเป็นการแสดงออกของประชาชนต้องตัดสินใจมีส่วนร่วมทางการเมืองและวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ “คูจำนวนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง” การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนมีผลกระทบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการเมือง เพราะสามารถกำหนดผู้ที่เข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองได้ ประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะประเทศที่มีวิวัฒนาการอันต่อเนื่องในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น อังกฤษ อเมริกา การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการออกเสียงเลือกตั้ง มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งต่างกับประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายที่อัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีอัตราต่ำลงและมีแนวโน้มไม่แน่นอนขึ้น ๆ ลง ๆ

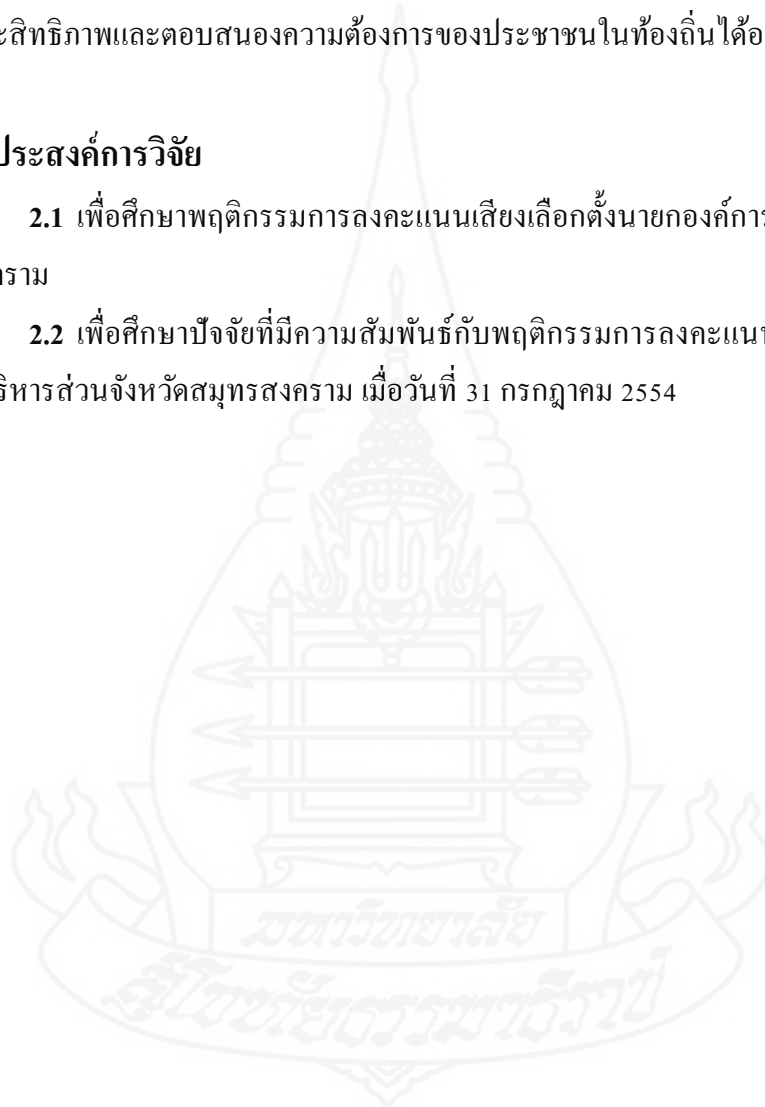
พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นพฤติกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่งที่สามารถแยกจากกิจกรรมที่เรียกว่า พรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียง แต่เป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่เข้าใจได้ยากมาก เพราะบางครั้งพบว่าผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงไม่จำเป็นต้องมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองเสมอไป ไม่จำเป็นต้องรู้และเข้าใจข่าวสารทางการเมืองเป็นจำนวนมาก และอาจไม่ต้องคำนึงผลทางการเมืองเท่าไร จนกระทั่งไม่จำเป็นต้องเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกรูปแบบ และแม้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระยะสั้น ๆ แต่ก็มีคุณค่าต่อการศึกษามาก เพราะการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสามารถกำหนดเป็นไปของรัฐบาลได้ทันทีทันใด อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามก็มีความสำคัญต่อหลักการปกครองตนเองของประชาชน และในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เฝ้าดูพฤติกรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้ง 3 หมายเลข แต่สำหรับผู้สมัครที่มีลักษณะพิเศษทางการเมืองกับการเลือกตั้งครั้งนี้ พบว่าเป็นผู้สมัครหมายเลข 3 คือ นายพิสิฐ เสือสมิง ที่มีพรรคการเมืองระดับชาติคือ พรรคประชาธิปัตย์ ให้การสนับสนุนผู้สมัครหมายเลขดังกล่าว โดยลักษณะของการสนับสนุนจะนำโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัด คือ นางสาวรังสิมา รอดศรีศรี สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากผู้สมัครหมายเลข 3 เคยเป็นทั้งหัวหน้าคะแนนให้กับ สส.รังสิมา รอดศรีศรี และเคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ดังนั้น เมื่อตัวผู้สมัครหมายเลข 3 เข้าสมัครรับเลือกตั้งครั้งนี้จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมทางการเมืองในการระดมบุคคลซึ่งเป็นแกนนำของพรรคประชาธิปัตย์ อาทิ นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายอลงกรณ์ พลบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี เข้าร่วมรณรงค์ปราศรัยหาเสียงโดยมุ่งหวังจากพื้นฐานคะแนนนิยมในตัว นางสาวรังสิมา รอดศรีศรี และพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งในขณะที่ผู้สมัครหมายเลข 2 นายโยธิน ดันประเสริฐ มีข้อบกพร่องคือ การชิงลาออกจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามก่อนหมดวาระ จึงเป็นช่องว่างให้กลุ่มผู้สมัครหมายเลข 3 ใช้เป็นช่องทางโจมตีและเรียกร้องความชอบธรรมขอคะแนนเสียงสนับสนุนตนเองของหมายเลข 3 ในขณะที่ผู้สมัครหมายเลข 1 คือ นายกันดินันท์ สิริพนิตนันท์ จะไม่ค่อยมีบทบาทต่อการลงสมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามครั้งนี้เท่าไร จากปรากฏการณ์ข้างต้นจะเห็นว่าผู้สมัครหมายเลข 3 จะมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในระบบหัวคะแนนและความภักดีต่อนักการเมืองและพรรคการเมืองเดิมอย่างประชาธิปัตย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สมัครหมายเลข 3 มีความสัมพันธ์กันทั้งในระดับพรรคการเมืองและตัวนักการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ คือ จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาว่าพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ

อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน บัณฑิตด้านสื่อประชาสัมพันธ์ และบัณฑิตกลุ่มการเมืองและตัวบุคคล ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์สำหรับในการพัฒนาการเลือกตั้งโดยเฉพาะการเลือกตั้งท้องถิ่นอันเป็นกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยซึ่งเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน

4.2 ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

4.3 ปัจจัยด้านกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาใน 2 ด้าน

5.1 ขอบเขตพื้นที่และประชากร

พื้นที่ศึกษาได้แก่ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามเท่านั้น ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

5.2.1 ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

5.2.2 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

6.2 พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้ง หมายถึง การที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิหรือไม่ใช้สิทธิในการไปลงคะแนน โดยแบ่งเป็น ไม่เคยไป และไปทุกครั้ง และสาเหตุของการไปใช้สิทธิหรือไม่ใช้สิทธิในการไปลงคะแนน

6.3 เป้าหมายของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แบ่งเป้าหมายหรือพฤติกรรมของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็น 2 ลักษณะ คือ พวกที่ไปลงคะแนนเสียงด้วย “ความสำนึกของตนเอง” (autonomous voting) และพวกที่ไปลงคะแนนเสียงเพราะถูกชักชวนหรือถูก “ระดม” (mobilized voting)

6.4 การคำนึงถึงกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคลเป็นเกณฑ์สำคัญของการตัดสินใจแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ ผู้ที่ลงคะแนนเสียงโดยคำนึงถึงตัวผู้สมัครเป็นเกณฑ์สำคัญ กลุ่มที่สอง ผู้ที่คำนึงคละกันระหว่างกลุ่มการเมืองกับตัวผู้สมัคร และกลุ่มที่สาม ผู้ที่คำนึงถึงกลุ่มการเมืองเป็นเกณฑ์สำคัญในการลงคะแนนเสียง

6.5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม หมายถึง คุณสมบัติด้านต่าง ๆ ที่ผู้ไปใช้สิทธิให้ความสำคัญในการที่ไปลงคะแนนเลือกตั้ง โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1. ผู้สมัคร 2. หัวหน้า

พรรคการเมือง 3. พรรคการเมือง โดยวัดจากความคิดเห็นของผู้ไปใช้สิทธิ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

7.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเอกสาร วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจ
4. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527: 25) ให้ความเห็นไว้ว่า ระบบการเมืองไทยได้ยึดหลักความคิดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหน้าที่และบทบาทหลักของพลเมืองก็คือ ส่วนที่ป้อนเข้าสู่ตัวระบบ ด้วยการเรียกร้องสิ่งที่มีคุณค่าและการให้ความสนับสนุนแก่อำนาจหน้าที่ของระบบการเมืองไทยในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่านั้นบทบาทและหน้าที่หลักดังกล่าวนี้ โดยสรุป ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยมีโครงสร้างเน้นประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ในกระบวนการทางการเมืองและมีความจำเป็นสำหรับการเมืองทุกระบบ เนื่องจากรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยเฉพาะ การเสนอข้อเรียกร้อง (demand) และการสนับสนุน (support) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของระบบการเมือง หรือทำให้ระบบการเมืองอยู่ในสภาวะสมดุลได้ หากระบบการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สังคมการเมืองแต่ละสังคม จะมีประชาชนบางกลุ่มเท่านั้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งในจำนวนผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ในปัจจุบันรูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่มากมายแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง นักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาและจำแนกไว้หลายรูปแบบด้วยกันมีดังนี้

นีชและเวอร์บา (Nie & Verba, 1972 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527: 26) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะที่กว้างและชัดเจน โดยแบ่งรูปแบบของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอยู่เสมอมาเสมอในระบบประชาธิปไตย และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำมาก เนื่องจากสิ่งที่แสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชน อย่างไรก็ตามการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องการความริเริ่มหรือแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในการวิจัยเชิงวิชาการแล้ว ถือว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด และสามารถวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ให้ความเที่ยงมากที่สุด

นีช (Nie, 1972 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2527: 28) เห็นว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ เพราะทำให้ผู้นำจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อคะแนนเสียงของตน แต่คะแนนเสียงดังกล่าวนี้ คือความเห็นเกี่ยวกับความชื่นชอบของพลเมืองที่มีต่อผู้นำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น มิได้แสดงความชื่นชอบเป็นพิเศษ สำหรับขอบเขตของผลผลิต (ของการเลือกตั้ง) นั้นกว้างขวางมากและมีอิทธิพลเหนือพลเมืองทั้งหมด เพราะการรวมความชื่นชอบของพลเมืองและแรงกดดันทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธมีอำนาจควบคุมรัฐบาล นอกจากนั้น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความแตกต่างจากกิจกรรมอื่น ๆ คือ ต้องการความริเริ่มเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งตามปกติ แต่ก็จำเป็นต้องมีการลงคะแนนเสียงอย่างสม่ำเสมอทั้งในการเลือกตั้งระดับชาติ ระดับรัฐ และในระดับท้องถิ่น

2. การรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำได้โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อนซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความริเริ่มมาก่อนการลงคะแนนเสียง นอกจากนั้น ยังเป็นวิธีที่สามารถสื่อข่าวสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่นชอบของประชาชนได้มากกว่า เพราะประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียงจะสามารถมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น กิจกรรมการรณรงค์

หาเสียงนี้ ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การทำงานอย่างแข็งขันเพื่อ พรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง

3. การติดต่อชั้นต้นของประชาชน เป็นการติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลโดยลำพังตนเอง และเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาเป้าหมายและเนื้อหาสาระในการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลได้เอง จึงสามารถคาดหวังในผลประโยชน์ได้มากในด้านอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลนั้นมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับบุคคลอื่น ๆ และต้องการความคิดริเริ่มค่อนข้างมาก กิจกรรมในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนรวม เพื่อร้องเรียนให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐ

4. การร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างขององค์กร หรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคม เป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกัน ซึ่งอาจกระทำร่วมกันในกิจกรรมภายในขององค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การกระทำดังกล่าว อาจเกิดขึ้นในเวลาใดและจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความคิดริเริ่มบ้าง

โดยสรุปแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ในกระบวนการทางการเมืองและมีความจำเป็นสำหรับการเมืองทุกระบบ เนื่องจากรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยเฉพาะ การเสนอข้อเรียกร้อง (demand) และการสนับสนุน (support) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของระบบการเมือง หรือทำให้ระบบการเมืองอยู่ในสถานะสมดุลได้หากระบบการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในระบอบประชาธิปไตยนั้นอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐเป็นของประชาชน หรือที่มาจากประชาชน องค์กรทางการเมืองจึงประกอบไปด้วยบุคคลากรจำนวนหนึ่ง ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาและถือว่าได้รับการมอบหมายหรือไว้วางใจให้บริหารกิจการของรัฐที่เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวม

ความหมายของการเลือกตั้ง

โกสินทร์ วงศ์สุวรรณ (2517: 14) ให้ความหมายของการเลือกตั้ง หมายถึง การแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนทุก ๆ คน เกี่ยวกับการมอบอำนาจให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีความสนใจ ความถนัด และมีความปรารถนาให้เข้าไปเป็นตัวแทนทำหน้าที่แทนคน

ในชาติเดียวกัน การมอบอำนาจเช่นนี้ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้

วิสุทธิ โปธิ์แทน (2524: 63 อ้างถึงใน ธรรมนูญ ท้องธรรมนูญ 2540: 4) อธิบายว่าการเลือกตั้ง หมายถึง การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลาย ๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนให้ทำหน้าที่หรือปฏิบัติกิจในกรณีต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งวุฒิสภา หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526: 10) กล่าวถึง การเลือกตั้งในทัศนะของบุคคลทั่วไปว่า หมายถึง การที่ประชาชนได้ออกเสียงลงคะแนนเพื่อเลือกบุคคล หรือกลุ่มบุคคลให้เข้าไปทำหน้าที่แทนตน อาจจะเป็นผู้บริหารประเทศ หรือเป็นผู้ควบคุมผู้บริหารประเทศก็ได้ ดังนั้น การเลือกตั้งตามความหมายนี้จึงอาจตีความและจำแนกได้หลายประเภทตามลักษณะของการดำรงตำแหน่งที่กำหนดให้มีการเลือกตั้ง

เทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง (2538: 3 อ้างถึงใน ธรรมนูญ ท้องธรรมนูญ 2540: 5) ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า หมายถึง การที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลาย ๆ คน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือหลายบัญชีเพื่อให้เข้าไปมีส่วน มีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดิน โดยเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจการปกครองของประเทศ ที่จะตัดสินใจมอบความไว้วางใจให้ผู้ใดไปทำหน้าที่หรือใช้อำนาจแทนตน

ธรรมนูญ ท้องธรรมนูญ (2540: 1) ได้กล่าวถึงการเลือกตั้งว่า เป็นกระบวนการทางการเมือง ซึ่งหมายถึง กิจกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการออกไปเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาล เป็นกลไกซึ่งแสดงเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจัดทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน

จากความหมายตามที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า นอกจากการเลือกตั้งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว การเลือกตั้งยังมีคุณสมบัติที่แผ่เรื้อนต่อระบบการเมืองอยู่หลายประการ อาทิเช่น การเลือกตั้งทำให้อำนาจของรัฐบาลมี

ความชอบธรรมขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน นอกจากนั้นยังช่วยคลายความตึงเครียดของความขัดแย้งทางการเมืองและทางสังคมได้อีกด้วย กล่าวคือ กลุ่มการเมืองและสังคมทั้งหลายต่างก็เป็นกลุ่มที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน แต่กลุ่มเหล่านั้นก็สามารถเรียกร้องสิ่งที่ตนต้องการได้ โดยการผ่านกระบวนการการเลือกตั้งโดยไม่ต้องใช้กำลังเข้าแย่งชิงผลประโยชน์กัน

อัครเมศวร์ ทองนวล (2534: 3 – 5 อ้างถึงใน กระทบ ทงธรรมชาติ 2540: 7) อธิบายว่า การเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมือง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงในการปกครองประเทศ โดยเจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในรูปของการเรียกร้อง (demand) หรือการสนับสนุน (support) ต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง การเลือกตั้ง จึงเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง ดังคำนิยามที่ว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของคณะ โดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นตัวแทนของคณะเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยในการบริหารประเทศ โดยที่ผู้ได้รับเลือกตั้งนั้น จะเป็นผู้ที่สมัครใจเสนอตัวเข้าสมัครให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งประเทศ จึงมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นการบุคคลดำเนินการบริหารประเทศ

ธีรรัช โอสถานนท์ (2534: 82 อ้างถึงใน กระทบ ทงธรรมชาติ 2540: 15) อธิบายว่าการเลือกตั้ง (voting) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรักชาติแบบต่าง ๆ (patriotic acts) เช่น การเสียภาษี การเคารพกฎหมายและการสนับสนุนประเทศให้ทำสงคราม แม้ตนเองจะไม่เห็นด้วย จึงกล่าวได้ว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน กล่าวคือบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะกระทำไปโดยความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองมากกว่าที่จะเชื่อว่าคะแนนเสียงของตนจะมีผลสำคัญทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป การลงคะแนนเสียงไม่จำเป็นต้องอาศัยการเสียใจ และแรงจูงใจเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่น ผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่นก็ได้ ผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นในรูปแบบกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ก็อาจไม่ไปลงคะแนนเสียงก็ได้ อย่างไรก็ตามการลงคะแนนเสียงนับว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากสามารถกำหนดความเป็นไปของรัฐบาล หรือการปกครองได้ทันที

อีสตัน (Easton, 1981: 216 อ้างถึงใน กระทบ ทงธรรมนูญ 2540: 15) กล่าวว่า การเลือกตั้ง (election) เป็นการแสดงออก ถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง ดังคำนิยามที่ว่า “การเลือกตั้งเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้แก่สามัญชนโดยทั่วไป และมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทั่ว ๆ ไปในกิจการสาธารณะของการเลือกตั้งครั้งนี้ได้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง

เนื่องจากการเลือกตั้ง มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ปฎิญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเลือกตั้งไว้ดังนี้

1. ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตนจะเป็น โดยตรงหรือโดยผ่านผู้แทนซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยอิสระ
2. ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค
3. เจตจำนงของประชาชน จะต้องเป็นมุลฐานแห่งอำนาจรัฐบาล เจตจำนงต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลาอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงโดยทั่วไปและเสมอภาค และการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนน โดยอิสระทำนองเดียวกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (suffrage) เป็นสิทธิของบุคคลซึ่งมีอยู่ตามกฎหมายในการที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายเลือกตั้งได้กำหนดไว้ หรือในการที่จะออกเสียงเห็นชอบในการแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น (พีรพล ตัณฑโอภาส 2539: 48)

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ตามบทความหมายของการเลือกตั้งดังกล่าว สามารถสรุปความสำคัญไว้ดังนี้ (พีรพล ตัณฑโอภาส 2539: 49)

1. เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง
2. เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ
3. สร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้ผู้ปกครอง
4. เป็นกลไกหรือห้ามลู่ทางการเมืองการปกครอง
5. ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม
6. ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง
7. ทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และประสานประโยชน์ให้ประชาชนเห็นความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง (political participation)

คำว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” (political participation) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก เพราะเป็นคำที่แสดงความหมายได้ครอบคลุมถึงกิจกรรมทางการเมืองทุกชนิดที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างพลเมืองกับสถาบันทางการเมืองภายในรัฐ

ทิพาพร พิมพิสุทธิ (2521: 204 – 205) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำ (activity) ของแต่ละคน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล การมีส่วนร่วมจะมาจากแต่ละบุคคลโดยตรงต่อการตัดสินใจของรัฐบาล เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยตรง” (autonomous participation) และการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางอ้อม นอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรงแล้ว เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยการถูกระดม” (mobilized participation)

จรรยา สุภาพ (2524: 333 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2531: 30) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจและกิจการต่าง ๆ ของรัฐบาล และในทางการเมืองเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาลการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

สุจิต บุญบงการ (2531: 36 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2531: 31) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล

แม็ค คลอสกี้ (MC Closky, 1968: 252 – 253 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2531: 31) ได้อธิบายไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคมเพื่อที่จะเลือกผู้นำของตนและกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การชุมนุมทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคทางการเมือง การติดต่อสัมพันธ์กับผู้แทนราษฎร ลักษณะของความกระตือรือร้นทางการเมือง สามารถพิจารณาได้จากการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ การช่วยเขียนสุนทรพจน์ในการหาเสียง การรณรงค์หาเสียงการแข่งขันการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การเสียภาษีอากร การเป็นทหาร และทำหน้าที่ด้านตุลาการ

ดีเวท (Dewey, 1967: 81 – 99 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2531: 35) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทางตรงแล้ว ยังกล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อมด้วย (learning by doing) คือ เป็นลักษณะของการให้การศึกษาอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในทางปฏิบัติซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชน การปลูกฝังความรู้ ความคิด ดังกล่าว จะต้องฝึกฝนในทางปฏิบัติควบคู่กันไป เช่น เปิดโอกาสให้มีการแสดงออก แสดงความคิดเห็น เป็นผู้รู้จักให้เหตุผล เคารพในสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้เมื่อ ได้มีการปลูกฝังและปฏิบัติตั้งแต่เยาว์วัยได้ฝึกฝนและเรียนรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

เวเนอร์ (Weiner, 1971: 161 -163 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2531: 39) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้รวบรวมความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” ที่นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ไว้รวม 10 ความหมายด้วยกัน คือ

1. การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครอง
2. ความพยายามที่จะให้เกิดผลสำเร็จ ในการใช้สิทธิพลต่อการปฏิบัติการของรัฐบาล หรือในการเลือกผู้นำในคณะรัฐบาล
3. การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย และได้รับการยอมรับว่าชอบธรรม
4. การกระทำที่มีตัวแทน
5. ความเบื่อบุคคลที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะรู้สึกว่าการเข้าไปเกี่ยวข้องไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้นมา
6. ความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องหรือเป็นพวกกระตือรือร้นที่จะทำ
7. การกระทำที่ “ต่อเนื่องอย่างคงเส้นคงวา” ซึ่งอาจจะเป็นการจัดการอย่างเป็นสถาบัน หรือกระทำการในลักษณะที่ประทุขึ้นทันทีทันใด เช่น การก่อจลาจล
8. การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง มุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ หรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการกระทำต่าง ๆ ของหน่วยราชการ
9. การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติเท่านั้น
10. การกระทำที่เป็น “การกระทำทางการเมือง”

จากความหมายทั้ง 10 ประการนี้ เวเนอร์ (Weiner) ได้นำมาสรุปว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำโดยสมัครใจใด ๆ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์การหรือไม่ เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และใช้วิธีที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมุ่งที่จะไปมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองของรัฐบาลทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ตามความหมายดังกล่าวข้างต้น Weiner เน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีองค์ประกอบครบ 3 ประการ คือ มีการกระทำ เป็นไปโดยสมัครใจ และมีการเลือก จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

ฮันติงตันและเนลสัน (Huntington & Nelson, 1976: 4 – 7) ได้ให้นิยามในการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า “เป็นกิจกรรมของประชาชนแต่ละคนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล” โดย ฮันติงตัน (Huntington) ได้พิจารณาแง่มุมที่สำคัญของนิยามนี้ และกำหนดขอบเขตความหมายชัดเจนขึ้นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น หมายถึง เฉพาะการกระทำ ไม่รวมถึงทัศนคติ เป็นการกระทำของผู้ที่มีส่วนร่วมเป็นพลเมืองธรรมดา ไม่ใช่ชนักรการเมืองอาชีพ ดังเช่น ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนธรรมดานั้น จะมีลักษณะเป็นช่วง ๆ ไม่ต่อเนื่องกัน เป็นกิจกรรมที่ไม่เต็มเวลา และเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่น ๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความเฉพาะการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่า ซึ่งมีอยู่จำกัดในสังคมไม่รวมถึงการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อคัดค้านหรือมีอิทธิพลต่อกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล ทั้งนี้ไม่ว่ากิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะสำเร็จผลหรือไม่ก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นไปได้ด้วยความสำนึกของตน

มิลบราธและเกอล (Mibrath & Goel, 1977 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2531: 43) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างกว้าง ๆ และครอบคลุมว่า หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละคน ที่ต้องการอิทธิพล ผลักดันหรือยอมรับสนับสนุนต่อรัฐบาล และการเมืองซึ่งไม่เพียงแต่รวมบทบาทอันแข็งขันในการสร้างอิทธิพลผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองตามต้องการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกิจกรรมที่เป็นการยอมรับสนับสนุนในเชิงพิธีการด้วย ผู้ที่ยอมรับรัฐบาลก็จะแสดงออกโดยการประพฤติกรรมตนเองตามคำสั่งหรือข้อเรียกร้องของรัฐบาล แต่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็พยายามก่ออิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขใหม่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีทั้งที่เป็นการต่อต้าน เช่น เดินขบวนประท้วงก่อจลาจล และทั้งที่เป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียดาย เกณฑ์ทหาร เป็นต้น

เวอร์บาและเจอวัน (Verba & Jae-One, 1978: 46 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2531: 44) ได้ให้ความนิยามของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย กระทำโดยราษฎร โดยมีเป้าหมายเพื่อเข้าไปมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกบุคลากรของรัฐบาลและกิจกรรมของรัฐบาล

สรุป การมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่นี้ หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมทั้งหลายที่ประชาชนกระทำโดยสมัครใจเพื่อเลือกผู้นำของตนตามหลักประชาธิปไตยหรือกล่าวได้ว่าคือการกระทำโดยสมัครใจ โดยประชาชนมีจุดมุ่งหมายต่อการคัดเลือกผู้นำทางการเมือง

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ

การตัดสินใจโดยทั่วไป เป็นเรื่องของการตัดสินใจเลือกทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา เน้นการเลือกทางเลือกที่มีหลายทาง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น คำว่าการตัดสินใจ (decision making) บางท่านใช้คำว่า การตัดสินใจสั่งการ การวินิจฉัยสั่งการ ซึ่งความหมายที่แท้จริงก็คืออันเดียวกัน ในที่นี้จะคำว่า การตัดสินใจ (decision making) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เดลทอน (Dalton อ้างถึงใน พีรพล ตันทโทภาส 2539: 80) ให้ความหมายการตัดสินใจว่า กระบวนการสร้างทางเลือกการดำเนินใด ๆ ใด ๆ ใด ๆ ทางเลือก แล้วพิจารณาตรวจสอบ ประเมินผล ทางเลือกเหล่านั้นเพื่อทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปดำเนินการ

จากความหมายของการตัดสินใจกล่าวมาสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

ธรรมชาติของการตัดสินใจ

การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกต่าง ๆ แต่ในกระบวนการเลือกทางเลือกต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นมีสิ่งเข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการ วุฒิชัย จานง (2523) ให้ความเห็นว่า การตัดสินใจมีระดับความสำคัญอยู่ 3 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นธรรมชาติของการตัดสินใจ คือ

1. กิจกรรมด้านเชาว์ปัญญา (intelligence activity) หมายถึง การสืบเสาะหาข้อมูลข่าวสารสภาพสิ่งแวดล้อมสำหรับการใช้ในการตัดสินใจ
2. กิจกรรมการออกแบบ (design activity) เป็นการสร้างการพัฒนา และการวิเคราะห์แนวทางต่าง ๆ ที่น่าจะนำไปปฏิบัติได้
3. กิจกรรมการคัดเลือก (choice activity) คือ การเลือกทางเลือกอันเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติจริงได้

ขั้นตอนทั้งสามประการนี้ทำให้เห็นธรรมชาติที่สำคัญของการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการตามลำดับขั้น อันที่จะเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งมาสำหรับใช้ในการปฏิบัติ ดังนั้นหลักการ

ตัดสินใจมิได้สิ้นสุดที่การเลือกแนวทางปฏิบัติ แต่จะสิ้นสุดที่การปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้แล้วนั่นเอง

ขั้นตอนของการตัดสินใจ

วุฒิชัย จานงค์ (2523) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง วิธีการในการตัดสินใจอย่างมีระบบ มีขั้นตอน ตามลำดับและได้เสนอขั้นตอนหรือการตัดสินใจไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การแยกแยะตัวปัญหา (problem identification) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะต้องจับประเด็นปัญหาให้ถูกต้อง ค้นปัญหาที่แท้จริงให้พบและถือว่าการค้นหาจนรู้ปัญหาที่แท้จริงเสมือนการแก้ปัญหาเสร็จแล้วครั้งหนึ่งทีเดียว แล้วแยกแยะปัญหานั้น ๆ ให้ละเอียดทุกแง่มุม หรือวิเคราะห์ปัญหาให้ละเอียดนั่นเอง

2. การหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (information search) ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาซึ่งอาจพบทั้งเหตุโดยตรง และ โดยอ้อม ข่าวสารที่ได้จะต้องเกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหามากที่สุดจำเป็นต่อการแก้ปัญหา ตลอดจนมีปริมาณมากพอจะช่วยให้การตัดสินใจได้แน่นอนขึ้น

3. การประเมินค่าของข่าวสาร (evaluation of information) ได้แก่ ขั้นตอนในการคัดเลือกระบบข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้หรือข้อเท็จจริงใด ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา สาเหตุของปัญหาหรือไม่ช่วยในการตัดสินใจได้ดีขึ้น ควรตัดทิ้งไป คงไว้แต่ข่าวสารความรู้ที่ต้องการเท่านั้น

4. การกำหนดทางเลือก (listing of alternatives) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากที่สุดในกระบวนการตัดสินใจพอ ๆ กับขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนนี้จะสมบูรณ์หรือไม่ขึ้นอยู่กับข่าวสารความรู้ ตลอดจนข้อเท็จจริงที่ได้ประมวลมาจากขั้นตอนที่ 3 ทางเลือกต้องมีหลาย ๆ ทาง แก้ปัญหาได้หลาย ๆ ระดับ และควรจัดลำดับความสำคัญเพื่อสะดวกในการเลือกไว้ด้วย

5. การตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติ (selection of alternative) เป็นขั้นตอนในการตัดสินใจอย่างแท้จริง โดยเลือกแนวทางตามขั้นตอนที่ 4 ที่ประเมินแล้วว่าเหมาะสมที่สุด

6. ปฏิบัติตามการตัดสินใจ (implementation of decision) ได้แก่ ขั้นตอนที่ปฏิบัติตามทางเลือกในขั้นที่ 5 เมื่อผลการตัดสินใจอันหมายถึง การปฏิบัติในการแก้ปัญหาปรากฏออกมาเช่นไร ต้องมีการประเมินผลอีกครั้ง เพื่อสรุปว่าการตัดสินใจนั้นเหมาะสมกับปัญหาเพียงใด

4. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

4.1 พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการแสดงออกเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนใช้อำนาจทางการเมืองแทนตน โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำการลงคะแนนเสียงเป็นความลับเพื่อจะให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นไปโดยเสรี (กรมล ทงธรรมชาติ 2540: 201) การกระทำดังกล่าวนี้เรียกว่าเป็นพฤติกรรมทางการเมือง

คำว่าพฤติกรรมทางการเมือง (political behavior) เป็นศัพท์ที่นักรัฐศาสตร์หรือผู้ที่มีความสนใจ เข้าใจและคุ้นเคย อาจจะมีบุคคลกลุ่มอื่นให้ความหมายของคำและขอบเขตแตกต่างออกไปแต่ก็พอที่จะสรุปความหมายง่าย ๆ ได้ว่า หมายถึง การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือองค์กรทางการเมือง การมีความสัมพันธ์ติดต่อกับนักการเมือง การออกความคิดเห็น อภิปรายหรือแสดงออกในทางการเมือง ตลอดจนการติดตามข่าวสารต่าง ๆ ในทางการเมือง

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่า การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อผู้แทนปวงชนหรือต่อรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย จึงอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบบการเมือง ไม่ว่าจะเป็ระบบการเมืองประเภทใด ๆ นับได้ว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย พฤติกรรมการเลือกตั้งจะเกี่ยวพันกันอย่างซับซ้อนยิ่ง และถ้าเป็นการเลือกตั้งที่มีความแข่งขันกันทางการเมืองสูงแล้วจะมีการใช้เทคนิคและอุบายต่าง ๆ สูงตามไปด้วย

นักรัฐศาสตร์ให้ข้อสังเกตว่า การเลือกตั้งในปัจจุบันนับวันแต่จะมีความซับซ้อนหรือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น เช่น ต้องมีองค์กรเกี่ยวข้องมากขึ้น มีคนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีการใช้เงินในการเลือกตั้งมากขึ้นและที่สำคัญ คือ สามารถกำหนดได้ทันทีว่าจะให้ใครหรือคนกลุ่มใดเป็นผู้ปกครอง

มีการศึกษาวิจัยโดยนักวิชาการทั้งของต่างประเทศและในประเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนี้

เมอร์ริมและกอสเนล (Merriam & Gosnell 1924: 132 – 135 อ้างถึงใน กระทบ ทงธรรมชาติ 2540: 202) ศึกษาถึงอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล เกี่ยวกับระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และเพศ ที่มีต่อคะแนนเสียงเลือกตั้งผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำมีความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการเมืองคล้ายคลึงกัน

ลาซาร์สเฟลด์ (Lazarsfeld 1944: 69 อ้างถึงใน กระทบ ทงธรรมชาติ 2540: 203) และเบอร์เลอตัน (Berelson 1954: 107 อ้างถึงใน กระทบ ทงธรรมชาติ 2540: 203) ทำการศึกษาวิจัยด้วยวิธีเดียวกันได้ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ คือ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทำให้คนตัดสินใจแล้วว่า จะลงคะแนนเสียงให้ใครเปลี่ยนใจไปลงคะแนนเสียงให้ ผู้สมัครคนอื่นมีเพียงเล็กน้อยและในจำนวนผู้ที่เปลี่ยนใจได้แก่พวกที่ ได้รับอิทธิพลจากความกดดันของกลุ่มที่นิยมพรรคการเมืองมากกว่าอิทธิพลของเรื่องนโยบายที่ใช้ในการหาเสียง มีคนจำนวนเล็กน้อยที่ติดต่อสื่อสารกับพรรคการเมืองอื่นที่ตัวเองไม่ได้สังกัด ตัวแปรที่สำคัญ เกี่ยวกับเรื่องนี้คือ อาชีพ เชื้อชาติ ศาสนา และสถานที่ตั้งของอยู่อาศัย เช่น ในเมืองกับชนบทและลักษณะนิสัยเกี่ยวกับการเลือกตั้ง บุคคลในอดีตมักเป็นตัวแปรกำหนดที่สำคัญต่อพฤติกรรมไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้ลาซาร์สเฟลด์ยังสรุปอีกว่า กลุ่มที่เปลี่ยนความนิยมพรรคการเมืองเป็นกลุ่มที่สนใจการเลือกตั้งมากสนใจรับฟังข่าวสารมาก ไม่ใช่กลุ่มที่ตัดสินใจช้ากว่ากลุ่มอื่น กลุ่มนี้จะถูกชักชวนยาก และเป็นกลุ่มที่สนใจประเด็นนโยบายของการหาเสียงเลือกตั้ง

แชมเบล (Campbell 1954 อ้างถึงใน กระทบ ทงธรรมชาติ 2540: 204) สรุปสาระสำคัญของพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งว่าอิทธิพลของการนิยมพรรคและการเปลี่ยนแปลงการนิยมพรรคในแต่ละช่วงสมัยของการเลือกตั้งมีเพียงเล็กน้อย อิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพรรคมาจากนโยบายในประเทศและต่างประเทศและเป็นการเปลี่ยนแปลงพรรคที่แกว่งไปมาในแต่ละช่วงสมัย เป็นปัจจัยระยะสั้นและเป็นสิ่งที่ทำให้การเลือกตั้งแต่ละครั้งแตกต่างไปจากครั้งอื่น ๆ

4.2 กระบวนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ศิระพร ปัญจมาลา (2538: 36 – 71) ทำการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน ผลการศึกษาสรุปได้ว่ากระบวนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะข่าวสาร ระยะหลักเกณฑ์ ระยะประเมินและระยะการตัดสินใจ แต่ละระยะเป็นดังนี้ คือ

1. ระยะข่าวสาร ระยะนี้ประชาชนจะเริ่มสนใจข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัคร ตัวผู้สมัคร นโยบายพรรคและข้อมูลต่าง ๆ วิธีการค้นหาข่าวสารของประชาชน ได้แก่ การหาข้อมูลจากกลุ่มพวกสนใจการเมือง ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ

โทรทัศน์ และเวทีปราศรัยหาเสียงต่าง ๆ ข้อมูลที่ถูกรวบรวมได้ในระยะนี้จะถูกนำไปประมวลใน ระยะที่ 2

2. ระยะหลักเกณฑ์ ระยะนี้ประชาชนจะนำข้อมูลที่รวบรวมไว้ในระยะที่ 1 มากำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับตัวผู้สมัครที่จะลงคะแนนให้ และจะเลือกตัวผู้สมัครให้เหลือเท่ากับ จำนวนที่จะมีได้ในเขตการเลือกตั้งนั้น ๆ สำหรับตัวผู้สมัครเองในระยะนี้จะมีการรณรงค์หาเสียง เป็นการใหญ่เพื่อสร้างคะแนนนิยมให้ตัวเอง

3. ระยะประเมิน เป็นการนำเอาหลักเกณฑ์ในระยะที่ 2 มาประเมินหรือกำหนด น้ำหนักคะแนนให้คนที่มีความสมบัติตามเกณฑ์ โดยนำเอาตัวผู้สมัครมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ เริ่มตั้งแต่คนที่มีโอกาสจะได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นคนแรกที่สุดแล้วไล่เรียงไปหาคนที่ท้ายสุด แต่สำหรับตัวผู้ประเมินเองยังอาจจะไม่ตัดสินใจลงคะแนนให้ใคร

4. ระยะตัดสินใจ ระยะนี้เป็นช่วงของการตัดสินใจเลือกตัวผู้สมัคร อาจจะเลือก เพียงคนที่ชอบมากที่สุดเพียงคนเดียวหรืออาจจะเลือกคนอื่นด้วย เพื่อให้ได้ตัวผู้สมัครครบตาม จำนวนในระยะนี้อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงคนที่เลือกบ้างไปตามอิทธิพลของปัจจัยบางอย่าง เช่น สิ่งของ เงินทองที่ได้รับจากหัวคะแนนหรืออิทธิพลของการชักนำบางประการ

Kloesnik (1970: 320 อ้างถึงใน ศิวะพร ปัญจมาลา 2538: 40) ได้นิยามความคิดเห็นว่า "...ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (evaluation judgement) หรือทัศนคติ (point of view) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และความคิดเห็นหรือ ทัศนคตินี้ย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปความคิดเห็นว่าเป็นการแสดงออก ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ ตรงกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ ความคิดเห็นนี้เป็นผลมาจากความเชื่อ ทัศนคติ ความคิดเห็น ซึ่งมีพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ พฤติกรรม ระหว่างบุคคลเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งการแสดงออกในด้านความคิดเห็นเป็น เรื่องของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งเดียวกันจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไป และ อาจแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับมา จนมีอิทธิพลต่อการ แสดงออกของความคิดเห็นในสิ่งนั้น ๆ

5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่กระทำโดยผู้บริหาร ระดับสูงไปสู่ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ภายในองค์กรในกรณีที่ผู้บริหารระดับสูง มอบหมายอำนาจ

หน้าที่ในการตัดสินใจลงมายังผู้บริหารระดับต่ำกว่าอย่างเป็นระบบในองค์กร ผลก็คือองค์กรนั้น จะมีการกระจายอำนาจ ในทางกลับกันหากผู้บริหารระดับสูงสงวนอำนาจการตัดสินใจไว้ใน ส่วนกลางในระดับสูง ย่อมแสดงว่าองค์กรนั้นมีการรวมอำนาจไว้มาก ดังนั้นการจะพิจารณาถึง ลักษณะการกระจายอำนาจหรือรวมอำนาจในองค์กร จึงพิจารณาได้จากขนาดความมากน้อยของ อำนาจที่ถูกมอบหมายไป หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ จำนวนและชนิดของการตัดสินใจที่มีการมอบหมาย ให้กับผู้บริหารระดับที่อยู่ต่ำลงไปเป็นสำคัญ เมื่อใดที่จำนวนของการตัดสินใจของผู้บริหารระดับต่ำ มีมาก และเป็นเรื่องที่สำคัญก็แสดงว่า ขนาดของการกระจายอำนาจก็มีอยู่สูงด้วย

นักวิชาการท่านอื่น ได้แก่ ประทาน คงฤทธิศึกษากร ประหยัด หงส์ทองคำ และ ศาสตราจารย์บอนนาร์ด ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (ประทาน คงฤทธิศึกษากร 2534: 12 – 14)

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (size and boundary) หมายถึง การมอบอำนาจไป ให้ท้องถิ่น จัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะ ภายในเขตท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น มีอิสระบางประการ ในการปกครองตนเอง เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น

2. การกระจายอำนาจตามกิจการ (functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์กร สาธารณะจัดทำกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับ เทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และการโทรศัพท์ เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในลักษณะการกระจายอำนาจนั้น อาจเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งจาก ประชาชนในท้องถิ่นหรือโดยการแต่งตั้งจากราชการส่วนกลางก็ได้สาระสำคัญของการกระจาย อำนาจอยู่ที่ว่า ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง (autonomy) บางประการ โดยท้องถิ่นได้รับ มอบอำนาจนี้จากส่วนกลาง การกระจายอำนาจนั้นนอกจากจะเป็นการแบ่งเบาระยะของรัฐบาลโดย มอบอำนาจหน้าที่ที่รัฐบาลกลางจะต้องดำเนินการไปให้ท้องถิ่นจัดทำแล้ว ยังเป็นการลดอำนาจ หน้าที่ของรัฐบาลกลางในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับไป จัดทำด้วย

โดยทั่วไปการกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น คือ การ ที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้องค์กรอื่นจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีอิสระตาม สมควรไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลาง เพียงแต่อยู่ในความควบคุม เท่านั้น

หลักการของการกระจายอำนาจ

ประยูร กาญจนกุล (2535: 171 อ้างถึงใน ศิวะพร ปัญจมาลา 2538: 54) ได้ให้ ความหมายหลักการกระจายอำนาจ ไว้ว่าเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น ๆ

เพื่อจัดทำบริการสาธารณะ โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาของราชการส่วนกลาง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือรัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครองซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลาง เป็นผู้ดำเนินการอยู่ในองค์กร อันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจ มีดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพื่อขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหากและไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหลาย หรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด ถ้าไม่มีการเลือกตั้งคณะผู้ปกครองท้องถิ่นเลย ก็ไม่นับว่าเป็นการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองตามสมควร การกระจายอำนาจการปกครองนั้นกำหนดให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงาน หรือจัดทำกิจการที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร คือ มีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณและหน้าที่ของตน

4. มีงบประมาณเป็นของท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองนั้น หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณของตนเอง ซึ่งแตกต่างหากจากส่วนกลาง โดยมีรายได้จากการเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และทรัพย์สิน ตลอดจนเงินอุดหนุน (ถ้ามี) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นเอง นอกจากจะมีงบประมาณแยกออกเป็นสัดส่วนของตนเองแล้ว การกระจายอำนาจการปกครองนั้น จะต้องมีเจ้าหน้าที่อันเป็นพนักงานของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมดเจ้าหน้าที่เหล่านี้มิได้ขึ้นในสังกัดกระทรวง ทบวงในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั่นเอง

จากองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ ของหลักการกระจายอำนาจตามที่กล่าวมานี้ หากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ และสามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากการถูกควบคุม หรือแทรกแซงจากหน่วยงานในระดับสูงกว่าไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคแล้ว ย่อมจะเป็นองค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะปฏิบัติงาน เพื่อท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ก็ย่อมขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่น ๆ อีกด้วย

จุดแข็งของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง

จุดแข็งของการกระจายอำนาจการปกครอง การจัดระเบียบบริหารตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง มีจุดแข็งหรือมีข้อดี มีประโยชน์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นให้ดีขึ้น บริการสาธารณะบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนได้เสียเฉพาะท้องถิ่น ถ้าได้มอบอำนาจให้ผู้บริหารงานของท้องถิ่น ซึ่งเลือกตั้งขึ้นจากราษฎรในท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำก็ย่อมจะได้ผลตรงกับความต้องการในท้องถิ่นมากขึ้นเพราะรู้ปัญหาความต้องการของท้องถิ่นของตนเองดี

2. เป็นการแบ่งภาระของหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางได้บ้าง ในปัจจุบันนี้หน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง มีภารกิจหลักอยู่มากเกี่ยวกับการจัดทำกิจการ อันเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ หากได้ตัดภาระเกี่ยวกับกิจการเฉพาะท้องถิ่นที่ไม่อาจดำเนินการได้ทั่วถึงออกไปเสียบ้าง ก็จะทำให้เกิดผลดีสมกับความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นได้

3. ทำให้ราษฎรมีความสนใจ รู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองขึ้น กระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง ทำให้ราษฎรรู้จักรับผิดชอบ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น ทำให้อำนาจการอำนวยบริการแก่ประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

จุดอ่อนของการกระจายอำนาจการปกครองมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. อาจเป็นภัยต่อเอกภาพการปกครองและความมั่นคงของประเทศ เพราะหากเป็นการกระจายอำนาจมากเกินไป อาจเป็นการทำลายเอกภาพในการปกครอง และความมั่นคงปลอดภัยของรัฐได้ ทั้งยังอาจให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่น ซึ่งต่างมุ่งจะรักษาผลประโยชน์ของตน โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดแก่ท้องถิ่นอื่น นอกจากนี้ อาจเกิดช่องว่างระหว่างท้องถิ่นที่มีเงินงบประมาณมากกับท้องถิ่นที่มีเงินงบประมาณน้อย

2. ทำให้ราษฎรเพ่งเล็งเห็นประโยชน์ของท้องถิ่นตนเองสำคัญมากกว่าส่วนรวม เมื่อราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น ก็มุ่งที่จะทำประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นของตนเองฝ่ายเดียว จนกระทั่งลืมนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ

3. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับเลือกตั้ง อาจใช้อำนาจหน้าที่ที่ไม่เหมาะสมด้วยการถือพรรคถือพวก อาจใช้อำนาจหน้าที่บังคับกดขี่พรรคฝ่ายตรงข้ามหรือราษฎรที่ไม่อยู่ในพรรคของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความไม่สงบราบรื่นได้ ย่อมจะทำให้เกิดความเดือดร้อน และความไม่พอใจแก่ราษฎรยิ่งกว่าถูกปกครองโดยเจ้าหน้าที่ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคเสียอีก

4. ทำให้เกิดความสิ้นเปลือง และมีต้นทุนสูง เพราะต้องการมีการแยกงบประมาณเป็นส่วน ๆ ทั้งต้องมีเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ของตนเอง ซึ่งไม่อาจหมุนเวียนสับเปลี่ยนโยกย้ายไปใช้ในท้องถิ่นต่าง ๆ เหมือนกับหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง รวมทั้งอาจมีการใช้จ่ายอย่างไม่ประหยัด หากควบคุมการเงินไม่ดีพอหรือไม่มีประสิทธิภาพ

6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ในทางการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น การปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นรากฐานของการปกครองระดับชาติ ดังนั้น ประเทศที่เป็นประชาธิปไตย จึงให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่นและยอมรับกันว่าการจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเป็นวิธีการปกครองที่ดีที่สุดที่สามารถนำไปสู่การปกครองตนเองและการพัฒนาทางการเมืองการปกครอง ซึ่งการปกครองในระดับชาตินั้นจะไม่สามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้เลย ถ้ามิได้มีการปูพื้นฐานให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีการเรียนรู้หลักการเบื้องต้นของประชาธิปไตยจากการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจ การปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ (เสนห์ จุ้ยโต 2538: 665) ซึ่ง ปรัชญา เวสารัชช์ (2538: 423 – 424) ได้กล่าวว่า ในสังคมใดก็ตามโดยเฉพาะสังคมประชาธิปไตย การสนับสนุนของประชาชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง และวิธีการหนึ่งที่ทำเป็นสำหรับระบอบประชาธิปไตย คือ การให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความต้องการในการเลือกตั้งตัวแทนของตนเพื่อดำเนินการเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและในการควบคุมให้ตัวแทนของตนรับผิดชอบให้เกิดผลตามความต้องการของประชาชน

ในการปกครองของแต่ละประเทศโดยทั่วไป มีลักษณะการใช้อำนาจ 3 ประการ คือ ส่วนกลางผูกขาดการใช้อำนาจโดยเป็นผู้ตัดสินใจและดำเนินการเองในลักษณะการรวมอำนาจ (Centralization) ส่วนกลางอาจแบ่งอำนาจบางส่วนให้ภูมิภาคดำเนินการ (Deconcentration) หรือส่วนกลางอาจกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการ

ถึงแม้รัฐบาลในแต่ละประเทศจะมีแนวโน้มในการกระชับและรวมอำนาจการปกครองเข้าสู่ศูนย์กลางเพื่อประโยชน์ในแง่เสถียรภาพความมั่นคงหรือโอกาสพัฒนาเศรษฐกิจสังคมโดยส่วนรวมก็ตาม แต่โดยการรวมอำนาจในลักษณะเช่นนี้ไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการระดับท้องถิ่นได้อย่างครอบคลุม จึงมีความ

จำเป็นต้องการกระจายผลประโยชน์และการให้บริการ โดยท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการได้บางส่วน ขณะเดียวกันรัฐบาลกลางก็จำเป็นต้องให้มีการกระจายความรับผิดชอบและอำนาจในการปกครองตนเองให้แก่ท้องถิ่นด้วย

กระจายอำนาจในการปกครองจึงเกิดจากเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้ (ชวงค์ ฉายะบุตร 2539: 21 – 26)

1. เหตุผลทางกายภาพหรือลักษณะทางภูมิศาสตร์ ยิ่งประเทศมีขนาดกว้างใหญ่และมีภูมิประเทศเป็นอุปสรรคขัดขวางการเดินทาง หรือมีการพัฒนาด้านสื่อสารคมนาคมต่ำ โครงสร้างพื้นฐานในการคมนาคม เช่น ถนนหนทางต่าง ๆ ยังไม่ดี รัฐบาลย่อมไม่สามารถจัดบริการจากส่วนกลางให้แก่ชุมชนท้องถิ่นโดยตรงได้อย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจปกครองให้ท้องถิ่นดำเนินการได้บางประการ

2. เหตุผลทางด้านวัฒนธรรมและประชากร สังคมระดับประเทศนั้นมักประกอบด้วยชุมชนย่อย ๆ ที่มีศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ลักษณะเชื้อชาติ และความคิดต้องฝึกแผกแตกต่างกันออกไป ถึงแม้ชุมชนเหล่านี้จะอยู่ร่วมกัน ยอมรับแนวทางการปกครองร่วมกันก็ตาม แต่รัฐบาลก็ยอมรับว่าชุมชนเหล่านี้มีความแตกต่างกันไม่อาจกำหนดกฎเกณฑ์ที่กว้าง ๆ หรือจัดบริการที่ตอบสนองความต้องการของแต่ละชุมชนได้โดยทั่วถึง จึงจำเป็นต้องให้ชุมชนท้องถิ่นเหล่านี้มีอำนาจปกครองตนเองได้ตามที่จำเป็น

3. เหตุผลทางด้านการบริหาร การที่รัฐบาลจะรวมอำนาจสู่ศูนย์กลางและดำเนินกิจกรรมเองเสียทุกอย่างนั้น ย่อมก่อให้เกิดความไร้เสถียรภาพ ตัวอย่างเช่น ถ้ารัฐบาลกลางต้องรับผิดชอบตัดสินใจทุกเรื่องไม่ว่าเรื่องเล็กแค่ไหนก็ตามย่อมมีผลเสีย คือ ไม่มีเวลาเผชิญปัญหาใหญ่ที่ต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบได้ จึงย่อมจะก่อความไม่พอใจทั้งจากฝ่ายผู้ปฏิบัติและประชาชน ดังนั้น การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นจึงเป็นเหตุผลความจำเป็นทางด้านการบริหาร

เหตุผลทางด้านความต้องการของประชาชน เหตุผลข้อนี้หมายความว่า รัฐบาลกลางย่อมไม่สามารถตระหนักถึงข้อเท็จจริง ปัญหาและความต้องการของชุมชนในแต่ละท้องถิ่นได้ ด้วยเหตุนี้ การกระจายอำนาจการปกครองให้ท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการเฉพาะเรื่องของตนจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government)

روبสัน (Robson, 1953 อ้างถึงใน ไพรัช วิหะรัตน์ 2546) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การปกครองในรูปแบบหนึ่งที่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรและอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของท้องถิ่น จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์กร

ปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย และมีหน่วยงานที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร

คำร่าง ลัทธิพิพัฒน์ (2515: 121) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการปกครองตนเองโดยประชาชนในหน่วยชุมชน หรือหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นหน่วยรัฐบาลท้องถิ่น

วิญญู อังคนารักษ์ (2528 อ้างถึงใน ประหยัด หงษ์ทองคำ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2529: 105) ได้นิยามการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การปกครองในรูปกระจายอำนาจการปกครองบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองและบริหารงานด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการของส่วนรวมให้มีการดำเนินงานอย่างประหยัด มีประสิทธิผล ตรงกับความประสงค์ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการและมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น ๆ ยิ่งกว่าผู้อื่น โดยการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นนั้นได้เลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนมาบริหารราชการด้วยงบประมาณเป็นของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2526: 40) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง รูปแบบการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะทำ ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินงานต่าง ๆ ในการปกครองเพื่อสนองตอบความต้องการและแก้ปัญหาตนเอง

จากการจำกัดความดังกล่าวพอที่จะสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นกระทำโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งองค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็สามารถวินิจฉัยสั่งการ รวมทั้งมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามนโยบายขององค์กรปกครองท้องถิ่นได้

องค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2526: 8-9) ได้เสนอรูปแบบหรือลักษณะขององค์กรปกครองท้องถิ่นไว้ 7 ประการ คือ

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่นได้รับการจัดตั้งโดยกฎหมายและมีสภาพเป็นนิติบุคคล
2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ เพราะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง
3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นสำคัญ เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน

4. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ โดยการอนุญาตจากรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้เป็นไปตามนโยบายของตน

6. หน่วยการปกครองท้องถิ่นควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย หรือตามความต้องการของท้องถิ่น แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

7. หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังคงอยู่ในการกำกับดูแลและในความรับผิดชอบของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนรวม

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 จิตติล คุ่มครอง (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษา พบว่า มวลเหตุจูงใจของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของกรณีศึกษานี้เป็นมวลเหตุจูงใจเชิงบวกในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในลำดับแรก ๆ แต่ให้ความสำคัญกับเรื่องตัวบุคคลมากกว่าระบบ เช่น การอยากได้ผู้แทนดี หรือไปเลือกตั้งตามหน้าที่ส่วนการไปตามเหตุผลของระบบของการซื้อสิทธิขายเสียงนั้นเป็นเหตุจูงใจในอันดับหลัง โดยประชาชนคิดว่าผลประโยชน์ที่ตนได้รับนั้นเป็นบทบาทและหน้าที่ของ ส.ส. และพรรคการเมืองที่ควรพึงกระทำให้แก่ประชาชน นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนให้ความสำคัญกับการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นหลักมากกว่าจะไปเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หรือการเข้าร่วมกับพรรคการเมืองโดยการติดตามข่าวสารจะอาศัยผ่านสื่อในอันดับแรก และรองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนส่วนใหญ่จะเลือกทั้งพรรคและตัวบุคคลถึงร้อยละ 65.5 รองลงมาเลือกตัวบุคคลร้อยละ 33.25 ส่วนเลือกพรรคเพียงร้อยละ 1.25

7.2 เอกชาติ แจ่มอัน (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี : ศึกษากรณีอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษา ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 30 ปี และน้อยกว่าจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่อเดือน

ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ข้อมูลปัจจัยทางสังคม บุคคลที่มีส่วนสำคัญทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้นำชุมชนและสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า คุณลักษณะของผู้สมัครมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะของพรรคการเมือง สำหรับคุณลักษณะของหัวหน้าคณะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อมูลการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ไปใช้สิทธิแน่นอนมากที่สุด สำหรับความคาดหวังต่อผู้สมัครส่วนใหญ่คาดหวังให้ช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคมกับการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ สื่อประชาสัมพันธ์ และปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สมัคร คุณลักษณะของหัวหน้าคณะและคุณลักษณะของพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ เพื่อฝึกให้ประชาชน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง

7.3 อุมารักษ์ สุวรรณมณี (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงของกลุ่มตัวอย่าง ไปใช้สิทธิถึงร้อยละ 92.8 มีผู้ไม่ไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 7.3 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่มีความแตกต่างกันเรื่อง เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ความรู้ทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร แต่ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ เรื่องการศึกษา และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อเกณฑ์การตัดสินใจประกอบด้วย อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ความรู้ทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

7.4 ธนกรณ์ ว่องไว (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ศึกษากรณี เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาพบว่า การมีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการรู้จักกันเป็นการส่วนตัว เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญลำดับสุดท้ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น มีผลดี

7.5 อนุญาต ปัญญาคนานุกูล (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 6 จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการออกไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ของประชาชนในเขต 6 จังหวัดชลบุรี พฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่สนใจการเมือง การเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมฟังอภิปราย/พูดคุยกันเรื่องการเมือง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมฟังอภิปราย การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เป็นผู้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง การให้การสนับสนุน ส.ส./พรรค ในรูปแบบต่าง ๆ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนพรรคการเมือง พฤติกรรมด้านท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่การลงคะแนนเลือกตั้งของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ออกไปเลือกตั้งเหตุผลในการเลือกตั้ง พบว่า เหตุผลในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้แทนราษฎรในด้านสื่อประชาสัมพันธ์ คือ แผ่นพับ/โปสเตอร์/ใบปลิว มากที่สุด รองลงมาโทรทัศน์ ญาติพี่น้อง วิทยุ หนังสือพิมพ์ หัวคะแนน และอื่น ๆ ด้านพรรคการเมือง พบว่า พอใจในผลงานของพรรคมากที่สุด รองลงมา มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีเศรษฐกิจการเงินมั่นคง สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ พอใจในนโยบายของพรรค มีโอกาสจัดตั้งเป็นรัฐบาลบริหารประเทศ พรรคสามารถช่วยทำประโยชน์ได้ ชื่อเสียงของพรรค ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง พบว่า แก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วมากที่สุด รองลงมา มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ ด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง พบว่า ผู้สมัครมีความรู้ความสามารถมากที่สุด รองลงมา มีวิสัยทัศน์ที่ดี และช่วยเหลือทำประโยชน์แก่ส่วนรวม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม และปัจจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554” การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ และวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรวิจัย

ประชากรวิจัย เชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยจำแนกตามเขตเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวน 148,077 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.1

ประชากรวิจัย เชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เครือข่ายภาคประชาชน ในจังหวัดสมุทรสงคราม

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 399 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (1973: 727-729 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2531: 7) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

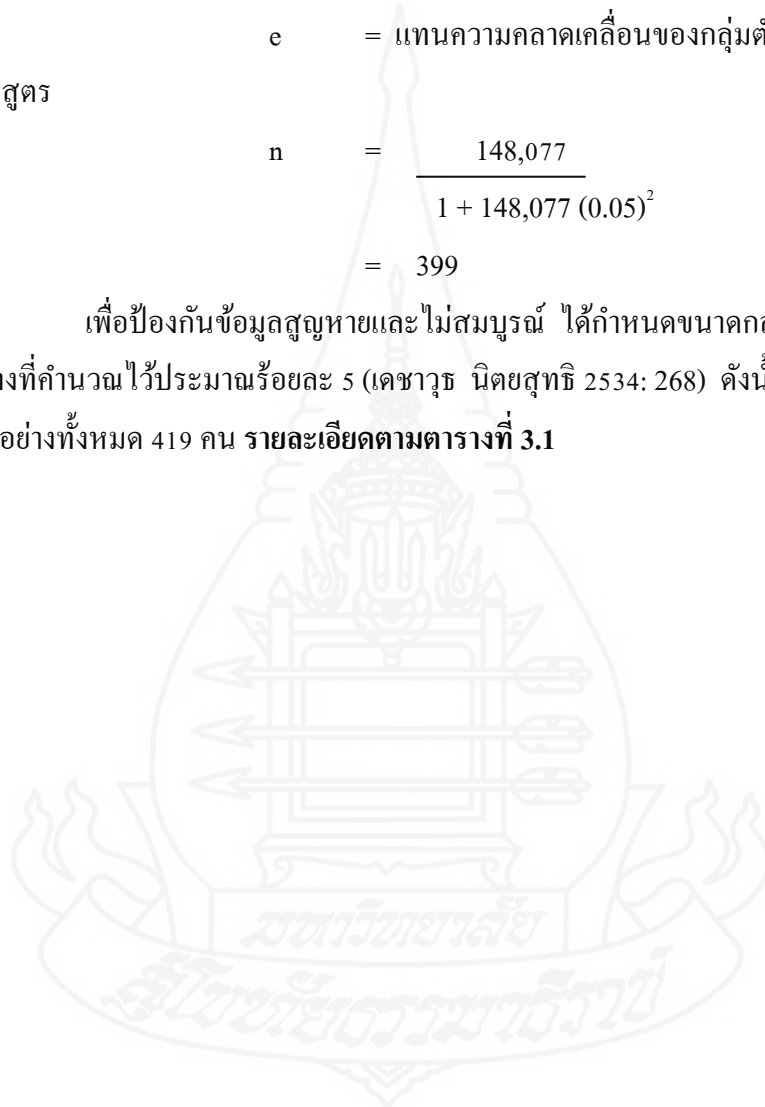
เมื่อ n = แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = แทนขนาดของประชากร
 e = แทนความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ± 0.05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{148,077}{1 + 148,077(0.05)^2}$$

$$= 399$$

เพื่อป้องกันข้อมูลสูญหายและไม่สมบูรณ์ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นจากตัวอย่างที่คำนวณไว้ประมาณร้อยละ 5 (เดชาวุธ นิตยสุทธิ 2534: 268) ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 419 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มีสิทธิเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้ง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เขตเลือกตั้งที่ 1	5,730	16
เขตเลือกตั้งที่ 2	5,942	17
เขตเลือกตั้งที่ 3	5,742	16
เขตเลือกตั้งที่ 4	5,750	16
เขตเลือกตั้งที่ 5	6,432	18
เขตเลือกตั้งที่ 6	6,374	18
เขตเลือกตั้งที่ 7	6,093	17
เขตเลือกตั้งที่ 8	6,158	17
เขตเลือกตั้งที่ 9	6,207	18
เขตเลือกตั้งที่ 10	6,547	18
เขตเลือกตั้งที่ 11	5,595	16
เขตเลือกตั้งที่ 12	6,301	18
เขตเลือกตั้งที่ 13	5,542	16
เขตเลือกตั้งที่ 14	6,274	18
เขตเลือกตั้งที่ 15	5,908	17
เขตเลือกตั้งที่ 16	6,143	17
เขตเลือกตั้งที่ 17	6,301	18
เขตเลือกตั้งที่ 18	6,448	18
เขตเลือกตั้งที่ 19	6,274	18
เขตเลือกตั้งที่ 20	6,338	18
เขตเลือกตั้งที่ 21	6,415	18
เขตเลือกตั้งที่ 22	6,235	18
เขตเลือกตั้งที่ 23	6,219	18
เขตเลือกตั้งที่ 24	7,109	20
รวม	148,077	419

หมายเหตุ: ข้อมูลองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2554

กลุ่มตัวอย่าง เชิงคุณภาพ ได้แก่ เครื่องข่ายภาคประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 13 เครื่องข่าย กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความสมัครใจในการสัมภาษณ์ จากเครือข่ายภาคประชาชนในจังหวัดสมุทรสงครามทั้งหมด 48 เครื่องข่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามใช้แบบสอบถามชนิดปลายปิด โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รวม 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการรับรู้ข่าวสาร จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ผู้มีสิทธิไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย

ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร จำนวน 17 ข้อ

ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง จำนวน 14 ข้อ

ด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง จำนวน 9 ข้อ

โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนไว้ดังนี้

ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด = 5 คะแนน

ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมาก = 4 คะแนน

ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยปานกลาง = 3 คะแนน

ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยน้อย = 2 คะแนน

ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยน้อยที่สุด = 1 คะแนน

(รายละเอียดตามภาคผนวก ก)

2.2 แบบสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ในประเด็นการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (รายละเอียดตามภาคผนวก ก)

2.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1) ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบแนวคิด การวิจัยที่ได้ตั้งไว้ และศึกษาจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เพื่อนำมาประยุกต์ในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2) ผู้ศึกษาวิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย นายบุญสม พิมพ์หนู ตำแหน่งประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ดร. พิเชฐ ทังโต ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนายชนภัทร บัณฑิต ตำแหน่งอาจารย์ประจำวิชา รัฐธรรมนูญและสถาบันทางการเมือง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง และครอบคลุมประเด็นปัญหาในการวิจัย

- 3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ
- 4) นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง
- 5) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปจัดเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม

ผู้ศึกษาวิจัยขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้นำท้องถิ่นในแต่ละหมู่บ้าน ช่วยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาวิจัยสัมภาษณ์ เครือข่ายภาคประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาวิจัยใช้ค่าสถิติ เป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สถิติ Chi – square (χ^2) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในการอธิบายผลข้อมูลและแสดงผลข้อมูลโดยการนำเสนอในรูปแบบตาราง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้สัมภาษณ์ โดยทำการสรุปและนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554” เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 419 คน และข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 คน โดยนำเสนอ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

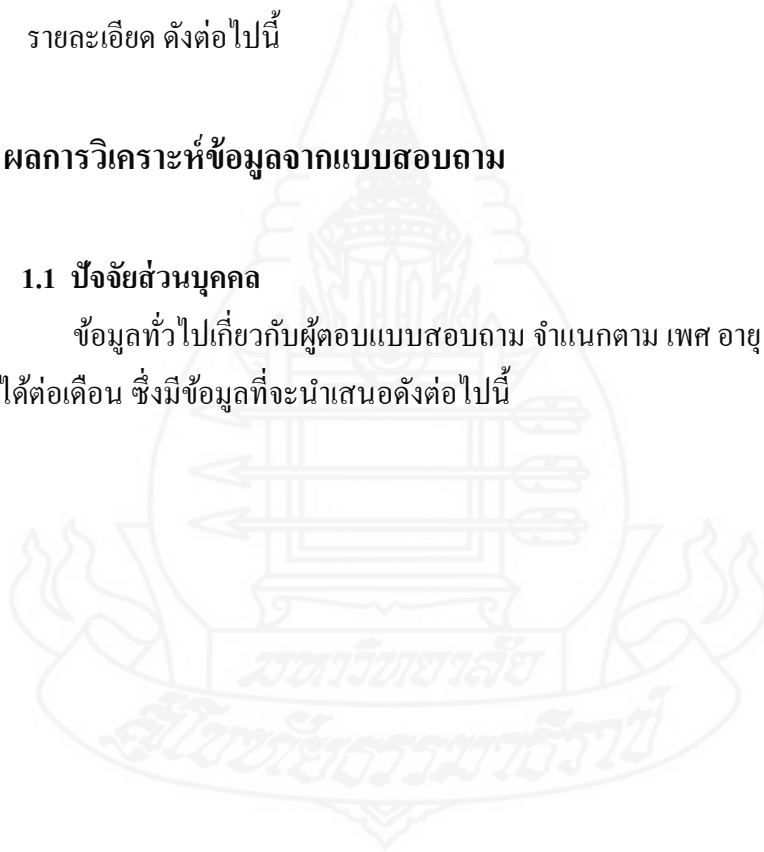
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 บั๊จจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ซึ่งมีข้อมูลที่จะนำเสนอต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	204	48.69
	หญิง	215	51.31
	รวม	419	100.00
2. อายุ	18 – 30 ปี	84	20.05
	31 – 40 ปี	100	23.87
	41 – 50 ปี	97	23.15
	51 – 60 ปี	65	15.51
	60 ปีขึ้นไป	73	17.42
	รวม	419	100.00
3. ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษา	133	31.74
	มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย	109	26.01
	ปวช./ปวส.	87	20.76
	ปริญญาตรี	79	18.86
	สูงกว่าปริญญาตรี	11	2.63
	รวม	419	100.00
4. อาชีพ			
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	45	10.74
	พนักงานบริษัทเอกชน	59	14.08
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	48	11.46
	นักเรียน/นักศึกษา	36	8.59
	เกษตรกร	81	19.33
	รับจ้าง	117	27.92
	อื่น ๆ	33	7.88
	รวม	419	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	229	54.66
10,001 – 20,000 บาท	133	31.74
20,001 – 30,000 บาท	37	8.83
30,001 – 40,000 บาท	15	3.58
มากกว่า 40,000 บาท	5	1.19
รวม	419	100.00

จากตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 51.31 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 48.69

อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 23.87 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 23.15 และน้อยที่สุดคืออายุ 51 – 60 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 15.51

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 31.74 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 26.01 และน้อยที่สุดระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 27.92 รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 19.33 และน้อยที่สุดคืออาชีพอื่น ๆ เช่น ว่างาน แม่บ้าน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.19

ด้านรายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 54.66 รองลงมาคือ มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 31.74 และรายได้น้อยที่สุดคือมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.19

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อมูลต่อไปนี้จะเสนอในประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย การนำเสนอข้อมูลเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าร้อยละ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไปทุกครั้ง	292	69.69
เคยไปบ้าง	85	20.29
เป็นครั้งแรก	19	4.53
ไม่เคยไป	23	5.49
รวม	419	100.00

จากตารางที่ 4.2 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม ของ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไปทุกครั้ง จำนวน 292 คน คิดเป็น ร้อยละ 69.69 เคยไปบ้าง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 20.29 ไม่เคยไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.49 และเป็นครั้งแรก จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.53

ตารางที่ 4.3 ค่าร้อยละ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ไป	56	13.37
ไป	363	86.63
รวม	419	100.00

จากตารางที่ 4.3 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 86.63 และไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 13.37 โดยสาเหตุที่ไม่ไปเลือกตั้งเนื่องจากเบื่อหน่าย คิดเป็นร้อยละ 35.71 ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อ ผู้เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.43 ไม่ชอบผู้สมัคร คิดเป็นร้อยละ 10.71 ไม่เข้าใจวิธีการลงคะแนน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ไม่ทราบวันเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.36 และไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน คิดเป็นร้อยละ 5.36

ตารางที่ 4.4 ค่าร้อยละ การติดตามข่าวสารการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
สมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

การติดตามข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หวัะแนน	88	21.00
ญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก	148	35.32
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	45	10.74
เคเบิล TV	42	10.02
ป้ายโฆษณา/โปสเตอร์/แผ่นปลิว	324	77.33
ไปทำการหาเสียงด้วยตนเอง	146	34.84
วิทยุ	57	13.60

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่าง 1 คน สามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.4 การติดตามข่าวสารการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
สมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารการ
เลือกตั้งจากป้ายโฆษณา/โปสเตอร์/แผ่นปลิว จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 77.33 ญาติพี่น้องหรือ
คนรู้จัก จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 35.32 ไปทำการหาเสียงด้วยตนเอง จำนวน 146 คน คิดเป็น
ร้อยละ 34.84 หวัะแนน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 วิทยุ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ
13.60 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 10.74 และเคเบิล TV จำนวน 42 คน
คิดเป็นร้อยละ 10.02

ตารางที่ 4.5 ค่าร้อยละ การไปลงคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

สาเหตุการไปลงคะแนนเลือกตั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไปด้วยจิตสำนึก	232	63.91
เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน	56	15.43
ได้รับการชักชวนจากราชการ	58	15.98
ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนร้องขอ	29	7.99
เดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้งสะดวก	84	23.14
นิมนต์โยบายของผู้สมัคร	65	17.91
ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน	175	48.21
นิยมนับผู้สมัคร	29	7.99
ได้รับการชักชวนจากผู้ที่เคารพนับถือ	44	12.12
เห็นคนอื่นไปก็ไปด้วย	3	0.83
เป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	241	66.39

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่าง 1 คน สามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.5 การไปลงคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสาเหตุของการที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกตั้งเนื่องจากการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 66.39 ไปด้วยจิตสำนึก จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 63.91 ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 48.21 เดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้งสะดวก จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 23.14 นิมนต์โยบายของผู้สมัคร จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 17.91 ได้รับการชักชวนจากราชการ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.98 เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.43 ได้รับการชักชวนจากผู้ที่เคารพนับถือ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.12 ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนร้องขอ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.99 นิยมนับผู้สมัคร จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.99 และเห็นคนอื่นไปก็ไปด้วย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554
ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร

ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร	(\bar{X})	S.D	ระดับ
1. มีความเสียสละ	3.73	0.85	มาก
2. มีความรู้ความสามารถ	3.64	0.80	มาก
3. มีชื่อเสียง เป็นผู้กว้างขวาง	3.53	0.80	มาก
4. มีความจริงใจ เชื่อถือได้	3.60	0.88	มาก
5. มีฐานะดี	3.33	0.83	ปานกลาง
6. มีอุดมการณ์ ซื่อสัตย์สุจริต	3.62	0.95	มาก
7. ช่วยเหลือชาวบ้านดี	3.55	0.98	มาก
8. พุดจาสุภาพ	3.63	0.85	มาก
9. ทำงานเก่ง มีประสบการณ์ ผลงานเป็นที่ประจักษ์	3.51	0.93	มาก
10. รูปหล่อ บุคลิกดี	2.86	0.98	ปานกลาง
11. เป็นคนรุ่นใหม่	3.07	0.94	ปานกลาง
12. เป็นญาติ เพื่อน	2.62	1.15	ปานกลาง
13. สัญญาว่าจะให้หรือทำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชน	3.44	0.96	ปานกลาง
14. ออกเยี่ยมเยียนประชาชน	3.36	0.97	ปานกลาง
15. มีมนุษยสัมพันธ์ดี	3.56	0.87	มาก
16. เป็นคนใหม่ต้องการทดลอง	3.09	0.99	ปานกลาง
17. เลือกลงตามผู้อื่น	2.63	1.20	ปานกลาง
รวม	3.34	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครในภาพรวมพบว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) โดยมีความเสียสละ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมา มีความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.64$) พุดจาสุภาพ ($\bar{X} = 3.63$) มีอุดมการณ์ ซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนเป็นญาติ เพื่อน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.62$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554
ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง

ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง	(\bar{X})	S.D	ระดับ
1. เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ	3.69	0.88	มาก
2. มีมนุษยสัมพันธ์	3.59	0.86	มาก
3. มีความรับผิดชอบ	3.61	0.93	มาก
4. มีความทันสมัย	3.44	0.96	ปานกลาง
5. กล้าพูด กล้าแสดงออก	3.59	0.94	มาก
6. มีความเฉลียวฉลาดทันคน	3.66	0.81	มาก
7. กล้าและตัดสินใจเร็ว	3.52	0.83	มาก
8. มีความซื่อสัตย์สุจริต	3.61	0.92	มาก
9. มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม	3.58	0.86	มาก
10. มีความอดทน	3.58	0.84	มาก
11. ความเป็นผู้นำสูง	3.61	0.82	มาก
12. มีวิสัยทัศน์	3.59	0.83	มาก
13. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.53	0.84	มาก
14. มีอุดมการณ์ในการทำงาน	3.60	0.89	มาก
รวม	3.59	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมืองในภาพรวม พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) โดยเป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมา มีความเฉลียวฉลาดทันคน ($\bar{X} = 3.66$) ความเป็นผู้นำสูง ($\bar{X} = 3.61$) มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนมีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.44$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554
ด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง

ด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง	(\bar{X})	S.D	ระดับ
1. เป็นที่นิยม	3.68	0.98	มาก
2. เคยเลือกมาก่อน	3.32	1.01	ปานกลาง
3. มีทีมบริหารดี	3.55	0.98	มาก
4. คนเก่าแก่	3.34	1.03	ปานกลาง
5. มีความเป็นนักวิชาการ	3.51	0.91	มาก
6. เป็นพรรคใหม่	2.45	1.27	น้อย
7. มีประสบการณ์สูง	3.48	0.93	ปานกลาง
8. มีเศรษฐกิจดี	3.32	0.92	ปานกลาง
9. มีปัญหาน้อย	3.33	0.92	ปานกลาง
รวม	3.33	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ด้านคุณสมบัติของพรรคการเมืองในภาพรวม พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) โดยเป็นที่นิยม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมา มีทีมบริหารดี ($\bar{X} = 3.55$) มีความเป็นนักวิชาการ ($\bar{X} = 3.51$) มีประสบการณ์สูง ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนเป็นพรรคใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.45$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	(\bar{X})	S.D	ระดับ
ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร	3.34	0.60	ปานกลาง
ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง	3.59	0.72	มาก
ด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง	3.33	0.72	มาก
รวม	3.42	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 รวม 3 ด้าน พบว่า ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) โดยด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมา ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.34$) ส่วนด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.33$)

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน

1. เพศ

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรเพศ

(n = 419)

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ชาย	204	1.89	0.31	1.519	.129
หญิง	215	1.84	0.37		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันแต่ความแตกต่างทางเพศก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

2. อายุ

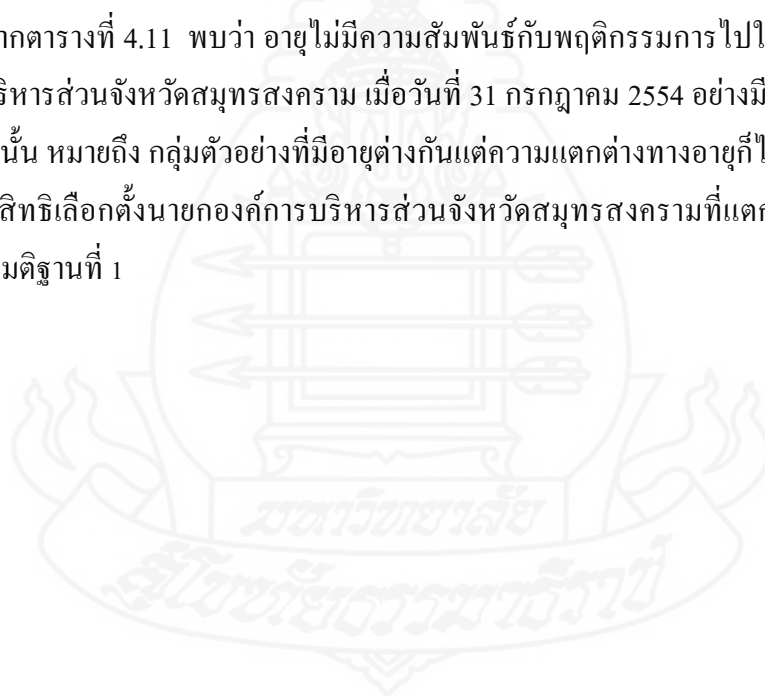
ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรอายุ

(n = 419)

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	F	p
18 – 30 ปี	84	1.85	0.36	0.708	.587
31 – 40 ปี	100	1.84	0.37		
41 – 50 ปี	97	1.90	0.31		
51 – 60 ปี	65	1.91	0.29		
60 ปีขึ้นไป	73	1.85	0.36		

* p < .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันแต่ความแตกต่างทางอายุก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

3. อาชีพ

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรอาชีพ

(n = 419)

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	F	p
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	45	1.89	0.32	1.559	.158
พนักงานบริษัทเอกชน	59	1.81	0.39		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	48	1.88	0.33		
นักเรียน/นักศึกษา	36	1.75	0.44		
เกษตรกร	81	1.85	0.36		
รับจ้าง	117	1.92	0.27		
อื่น ๆ	33	1.88	0.33		

* p < .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันแต่ความแตกต่างทางอาชีพก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

4. ระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรงไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

(n = 419)

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	F	p
ประถมศึกษา	133	1.84	0.37	0.546	.651
มัธยมศึกษา	109	1.88	0.33		
ตอนต้น/ตอนปลาย					
ปวช./ปวส.	87	1.90	0.31		
ปริญญาตรี/ สูงกว่าปริญญาตรี	90	1.86	0.35		

* p < .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรงไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันแต่ความแตกต่างทางระดับการศึกษาก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรงไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

5. รายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรงไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรรายได้ต่อเดือน

(n = 419)

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	F	p
ไม่เกิน 10,000 บาท	229	1.86	0.35	0.685	.562
10,001-20,000 บาท	133	1.88	0.33		
20,001-30,000 บาท	37	1.92	0.28		
30,001-40,000 บาท/ มากกว่า 40,000 บาท	20	1.80	0.41		

* p < .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า รายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันแต่ความแตกต่างทางรายได้ต่อเดือนก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรสื่อประชาสัมพันธ์

(n = 419)

สื่อประชาสัมพันธ์	n	\bar{X}	S.D.	t	p
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	164	1.82	0.38	1.994	.047*
ป้ายโฆษณา แผ่นปลิว					
เคเบิล TV					
หาเสียงด้วยตนเอง	255	1.89	0.31		
ญาติพี่น้อง					

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีสื่อประชาสัมพันธ์ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

1. คุณสมบัตินของผู้สมัคร

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรคุณสมบัตินของผู้สมัคร

(n = 419)

คุณสมบัตินของผู้สมัคร	n	\bar{X}	S.D.	F	p
น้อย	38	1.87	0.34	0.037	.964
ปานกลาง	186	1.87	0.34		
มาก	195	1.86	0.35		

* p < .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า คุณสมบัตินของผู้สมัครไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อคุณสมบัตินของผู้สมัครต่างกันแต่ความแตกต่างทางความคิดเห็นก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

2. คุณสมบัตินของหัวหน้าพรรคการเมือง

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรคุณสมบัตินของหัวหน้าพรรคการเมือง

(n = 419)

คุณสมบัตินของหัวหน้าพรรคการเมือง	n	\bar{X}	S.D.	F	p
น้อย	31	1.77	0.43	1.241	.290
ปานกลาง	146	1.87	0.34		
มาก	242	1.88	0.33		

* p < .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า คุณสมบัตินี้ของหัวหน้าพรรคการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อคุณสมบัตินี้ของหัวหน้าพรรคการเมืองต่างกันแต่ความแตกต่างทางความคิดเห็นก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธ สมมติฐานที่ 3

3. คุณสมบัตินี้ของพรรคการเมือง

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามตัวแปรคุณสมบัตินี้ของพรรคการเมือง

(n = 419)

คุณสมบัตินี้ของพรรคการเมือง	n	\bar{X}	S.D.	F	p
น้อย	51	1.86	0.35	0.074	.929
ปานกลาง	182	1.87	0.33		
มาก	186	1.86	0.35		

* p < .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า คุณสมบัตินี้ของพรรคการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อคุณสมบัตินี้ของพรรคการเมืองต่างกันแต่ความแตกต่างทางความคิดเห็นก็ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

ตารางที่ 4.19 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

ปัจจัย	สมมติฐาน
ปัจจัยส่วนบุคคล	
เพศ	ปฏิเสธ
อายุ	ปฏิเสธ
อาชีพ	ปฏิเสธ
ระดับการศึกษา	ปฏิเสธ
รายได้ต่อเดือน	ปฏิเสธ
ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์	
สื่อประชาสัมพันธ์	ยอมรับ
ปัจจัยกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคล	
คุณสมบัติของผู้สมัคร	ปฏิเสธ
คุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง	ปฏิเสธ
คุณสมบัติของพรรคการเมือง	ปฏิเสธ

จากตารางที่ 4.19 พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วยเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคลที่ประกอบด้วยคุณสมบัติของผู้สมัคร คุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง และคุณสมบัติของพรรคการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์เครือข่ายภาคประชาชน จำนวน 13 คน ในประเด็นเหตุการณ์การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. นายสุชาติ สุวรรณะ (2556, 1 เมษายน) ประธานกลุ่มอนุรักษ์พิทักษ์คอนฮอยตลอด ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการลาออกจากตำแหน่งนายก อบจ. สมุทรสงคราม ของนายโยชิน ต้นประเสริฐ เป็นการลาออกก่อนครบวาระ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีสมาชิกสภา อบจ.บางรายได้แสดงความเห็นในลักษณะตัดพ้อฝ่ายบริหารว่าจัดสรรงบประมาณด้วยนโยบายแบบเลือกที่รักมักที่ชัง ไม่เป็นไปอย่างยุติธรรม เหมือนเป็นการทิ้งทวนก่อนตัดสินใจลาออก นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือชาวบ้านไม่เต็มที่ โดยเฉพาะการซ่อมแซมถนนซึ่งทำเป็นช่วง ๆ และยังเป็นหลุมเป็นบ่ออยู่ แม้ว่า อดีต นายก อบจ. ชี้แจงว่า ตลอดเวลาที่ผ่านมาได้ทำงานให้พี่น้องประชาชนด้วยความทุ่มเทแม้บางช่วงจะล้มลุกคลุกคลานมาบ้างก็ตาม แต่ขณะนี้เมื่อการบริหารงานเริ่มไม่ราบรื่นจึงขอประกาศลาออกจากตำแหน่งนายก อบจ.สมุทรสงคราม เพื่อความบริสุทธิ์ใจ ทั้งนี้เพื่อไม่ต้องการสร้างความไม่สบายใจให้กับสมาชิกสภา สาเหตุการลาออกนั้น มีเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ เนื่องจากวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 จะมีการเลือกตั้ง ส.ส.ซึ่งกำลังถูกจับตามองจากหลายฝ่ายว่าอาจจะใช้ตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือผู้สมัคร ส.ส.บางพรรคจึงตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งนายก อบจ.เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ว่าตนเป็นกลาง รวมทั้งเรื่องการถูก กกด.แจกใบเหลืองแดงจนถูกสั่งพักการปฏิบัติงาน ไปปีเศษ จึงไม่อยากสร้างความมัวหมองให้กับสมาชิกสภาคนอื่น ๆ ซึ่งเหตุผลดังกล่าวยังคงสร้างความสับสน และความไม่พอใจกับประชาชน เนื่องจากทำให้การเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นของจังหวัดสมุทรสงครามจะต้องเกิดขึ้นไม่ตรงวันกัน ซึ่งเป็นเปลืองงบประมาณในการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งเมื่อรวมกับการที่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันนี้ใกล้เคียงกับการเลือกตั้งใหญ่ จึงทำให้ผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองสนับสนุนมีการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนมีการตื่นตัวไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันพอสมควร

2. นายสรณพงษ์ บัวโรย (2556, 1 เมษายน) ประธานกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (สำนักงานเกษตรจังหวัด) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการประกาศลาออกจากตำแหน่งนายก อบจ.สมุทรสงคราม ก่อนครบวาระซึ่งเหลือเวลาอีกประมาณ 10 เดือนของนายโยชิน ต้นประเสริฐ นั้น ทำให้ต้องจัดให้มีการ

เลือกตั้งใหม่เฉพาะตำแหน่งนายก อบจ.สมุทรสงครามเท่านั้น ส่วนสมาชิกสภายังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ต่อไป และการลาออกในครั้งนี้ เป็นเกมการเมือง เพราะไม่ใช่ลาออกแก่นายก อบจ.สมุทรสงครามเท่านั้น แต่มีนายก อบจ.อีกหลายจังหวัดที่ลาออก เหมือนการนัดหมายกันไว้ ซึ่งถือว่าเป็นการไม่สมควร น่าจะเป็นไปตามระบอบ และระบบ คืออยู่จนครบเทอมเพื่อจะได้ไม่เสียงบประมาณแผ่นดิน ในการเลือกตั้งในครั้งต่อไป ซึ่งการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมาก อาจเป็นสาเหตุหลักสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมือง ได้รับคะแนนเสียงจากผู้มาลงคะแนนเลือกตั้งขณะการเลือกตั้งเหนือ อดีตนายก อบจ.สมุทรสงคราม

3. นางนิภา รอดลา (2556, 1 เมษายน) ประธานกลุ่มก๊วยกวนเพชรสมุทร (ชุมชนโรงเจ) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งนายก อบจ.สมุทรสงครามครั้งนี้ เป็นครั้งที่ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมือง หรือมีพรรคการเมืองระดับชาติให้การสนับสนุน และเข้ามาช่วยในการหาเสียงเลือกตั้งมากกว่าทุก ๆ ครั้งที่ผ่านมาในอดีต รวมไปถึงการใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ในหลายรูปแบบ จึงทำให้ผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองสนับสนุนได้เปรียบกว่าผู้สมัครอิสระ โดยเฉพาะผู้สมัครที่เป็นอดีตนายก อบจ.สมุทรสงคราม ที่ไม่สามารถตอบอธิบายประชาชนได้ว่าทำไมถึงลาออกก่อนครบวาระแล้วกลับมาสมัครเพื่อรับเลือกตั้งใหม่

4. นางประนอม ไตรวิรัตน์ (2556, 2 เมษายน) ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี จังหวัดสมุทรสงคราม ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นครั้งนี้ เป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับประเทศ จึงทำให้ประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้รับการประชาสัมพันธ์ และการณรงค์เพื่อการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นครั้งนี้แม้จะมีตัวเลขการไปใช้สิทธิน้อยกว่าการเลือกตั้งในระดับประเทศ แต่ก็ยังถือว่าประชาชนที่ยังตื่นตัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากพอสมควร และผลจากการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นก็มีความสอดคล้องกับผลการเลือกตั้งระดับ ประเทศ คือ ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองพรรคหนึ่งได้รับคะแนนเสียงขณะการเลือกตั้งทั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และนายก อบจ.สมุทรสงคราม ซึ่งหากมองหาเหตุผลในการชนะเลือกตั้งส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการหาเสียงของพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งที่มีฐานเสียงมาก และมีแกนนำของพรรคลงมาช่วยหาเสียงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนมีการสื่อสารข้อมูลกับพรรคการเมืองมากกว่าผู้สมัครที่เป็นผู้สมัครอิสระ และไม่ได้รับหรือไม่มีการสนับสนุนอย่างเป็นทางการจากพรรคการเมืองระดับชาติ

5. นายบรรเลง ยี่มบุญญะ (2556, 2 เมษายน) ประธานกลุ่มกะลาบรรเลง บางนกแขวก – บ้านปราโมทย์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการลาออกก่อนหมดวาระของอดีตนายก อบจ.สมุทรสงครามแล้ว กลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยให้เหตุผลกับประชาชนไม่ชัดเจน เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้แพ้ การเลือกตั้งครั้งนี้ อีกทั้งการที่ผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองใหญ่สนับสนุนอย่างเป็นทางการ มีการนำ แกนนำพรรคลงมาในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ ธรรมชาติหาเสียงเลือกตั้งคู่ไปกับการเลือกตั้งระดับ ประเทศจึงทำให้ประชาชนให้การสนับสนุนผู้สมัครของพรรคการเมืองจนได้รับคะแนนเสียงชนะ การเลือกตั้งในที่สุด

6. นายยุทธพล ผลพูล (2556, 2 เมษายน) ประธานกลุ่มน้ำตลมะพร้าวปลอดสารพิษ ตำบลคลองเงิน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นที่มีในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกับการเลือกตั้ง ระดับประเทศเป็นจุดที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่มีการสนับสนุนจากพรรค การเมือง ชัดเจนและเป็นพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัด มีความได้เปรียบผู้สมัครอิสระค่อนข้างชัดเจน แม้ว่าผู้สมัครอิสระจะเป็นอดีตนายก อบจ. ก็ตาม แต่เครื่องมือในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองจะมีความพร้อมมากกว่า เข้าถึงประชาชนได้กว้างขวางกว่า ชักชวนให้ประชาชนมาลงคะแนนของผู้สมัครของตนได้มากกว่า และสามารถชนะการเลือกตั้งได้

7. นายประทีป เข้มกำเนิด (2556, 2 เมษายน) ประธานกลุ่มเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัคร รับเลือกตั้ง เพราะการสื่อสารเพื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมือง สร้างความได้เปรียบในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเป็นอย่างมาก การดำเนินการอย่างเป็นระบบภายใต้ โครงสร้างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งแบบพรรคการเมือง มีแกนนำพรรคมาร่วมรณรงค์หาเสียงใน พื้นที่ มีนโยบายนำเสนอและมีการให้ข้อมูลกับประชาชนในวงกว้าง ทำให้ผู้สมัครของพรรคมีความ ได้เปรียบ และสามารถชักชวนให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงจนสามารถได้รับชัยชนะในการ เลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้

8. นางสาวฉวีวรรณ หัตถกรรม (2556, 3 เมษายน) ประธานกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัคร รับเลือกตั้ง เพราะความแตกต่างที่ชัดเจนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในครั้งนี้ คือ เรื่องของการ สื่อสารกับประชาชนที่ผู้สมัครแต่ละคนได้สื่อสารออกมา ผู้สมัครที่เป็นอดีตนายก อบจ. ไม่สามารถ สื่อสาร ให้กับประชาชนได้ถึงเหตุผลในการลาออกก่อนครบวาระ ในขณะที่ผู้สมัครที่มีพรรค

การเมืองระดับชาติให้การสนับสนุนมีการสื่อสารกับประชาชนในวงกว้างผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ รวมทั้ง การใช้แกนนำของพรรคเข้ามาช่วยในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ทำให้สามารถโน้มน้าวให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่พรรคให้การสนับสนุน และสามารถมีคะแนนชนะการเลือกตั้งได้

9. นางสาวสถาพร ตะวันขึ้น (2556, 3 เมษายน) ประธานกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการเข้ามาช่วยหาเสียงของแกนนำพรรคการเมืองที่ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งได้กระตุ้นให้ ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเลือกผู้สมัครที่พรรคการเมืองให้การสนับสนุน ซึ่งการปรากฏตัวของแกนนำพรรคการเมืองนั้นมีทั้งการปรากฏพร้อมกับผู้สมัคร และการปรากฏผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถโน้มน้าวให้ประชาชนตัดสินใจไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และช่วยให้ผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองให้การสนับสนุนชนะการเลือกตั้งได้

10. นายบุญปลอด เจริญฤทธิ์ (2556, 3 เมษายน) ประธานกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการเป็นผู้สมัครที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองทำให้ผู้สมัครนั้นมีคะแนนเสียงซึ่งเป็นคะแนนเสียงจัดตั้งที่มีความนิยมชมชอบในพรรคการเมืองนั้นเป็นพื้นฐานอยู่จำนวนหนึ่งชัดเจน และแน่นอน และเมื่อมีแกนนำพรรคการเมืองเข้ามาช่วยในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีการระดมสื่อในการประชาสัมพันธ์แนะนำตัวผู้สมัครเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองสนับสนุนสามารถชนะการเลือกตั้งได้อย่างไม่ลำบากนัก ซึ่งต่างกับผู้สมัครที่เป็นผู้สมัครอิสระ ซึ่งนอกจาก จะต้องสู้โดยลำพังแล้ว ยังไม่สามารถตอบคำถามที่เป็นผู้ทำให้เกิดคำถามนั้น ได้อย่างชัดเจน และมีเหตุผลเพียงพออีกด้วย

11. นายพิศิษฐ์ พิตยชุนพงษ์ (2556, 3 เมษายน) ประธานกลุ่มสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะความพร้อมในเรื่องการประชาสัมพันธ์ รณรงค์การเลือกตั้งที่ความเป็นพรรคการเมืองจะได้เปรียบ และดำเนินการเป็นระบบมากกว่าการดำเนินการของผู้สมัครอิสระ เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้สมัครที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองสามารถชักชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายอ.สมุทรสคราม และลงคะแนนเลือกตนจนสามารถชนะการเลือกตั้งได้

12. นายหิณ กลิ่นหอม (2556, 3 เมษายน) ประธานกลุ่มสหกรณ์การเกษตรธรรมชาติ จังหวัดสมุทรสงคราม ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะความสามารถในการสื่อสารกับประชาชนที่แตกต่างกันระหว่าง ผู้สมัครอิสระกับผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองให้การสนับสนุน และระดมสรรพกำลังต่าง ๆ

ในการช่วยเหลือผู้สมัครของพรรค ทั้งในด้านของแกนนำพรรคที่เข้ามาช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และ ในด้านของสื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังมีประเด็นของกลยุทธ์ที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียงซึ่งผู้สมัครสังกัดพรรคการเมือง หรือที่มีพรรคการเมืองให้การสนับสนุน จะมีการดำเนินกลยุทธ์ที่เป็นระบบ และสอดคล้องกันเป็นอย่างดี ซึ่งช่วยให้สามารถชักชวน โน้มน้าวให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง และเลือกผู้สมัครที่พรรคให้การสนับสนุนจนได้รับ คะแนนเสียงมากกว่าผู้สมัครรายอื่น ๆ ได้

13. นายอิทธิพงษ์ ถาวรพิชิตพงษ์ (2556, 3 เมษายน) ประธานกลุ่มสหกรณ์เดินรถ แม่กลอง จำกัด ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะแนวทางรณรงค์หาเสียงที่มีความแตกต่างกันของผู้สมัครทั้ง 3 คน เป็นจุดที่ทำให้ประชาชนใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจลงคะแนนเลือกนายก อบจ. จังหวัดสมุทรสงครามในครั้งนี้ โดยผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองให้การสนับสนุนมีความได้เปรียบมากกว่าผู้สมัครรายอื่น เพราะมีการรณรงค์ในเชิงรุกมากที่สุด มีการใช้แกนนำของพรรคเข้ามาช่วยรณรงค์ประชาสัมพันธ์และแนะนำตัวผู้สมัครอย่างสม่ำเสมอ มีการเปิดประเด็นในเรื่องการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและเหตุผลในการลาออกของผู้สมัครที่เป็นอดีต นายก อบจ. ท่านเดิม อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้สมัครที่เป็นอดีต นายก อบจ. คนเดิมมีการรณรงค์ในลักษณะที่ต้องตั้งรับ และไม่สามารถให้ความชัดเจนกับประชาชนได้ จะเห็นว่าการรณรงค์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ในการเลือกตั้งครั้งนี้ได้ส่งผลต่อการเลือกมากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา

สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลสอดคล้องกัน คือ ความได้เปรียบในการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในการเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองให้การสนับสนุนจะมีระบบในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์หาเสียงเลือกตั้งที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้สมัครอิสระ ทั้งในเรื่องของตัวสื่อ บุคคลผู้ช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ แนะนำ โน้มน้าวผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกให้มาลงคะแนนเลือกตั้ง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554” สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยจำแนกตามเขตเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 จำนวน 148,077 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (1973: 727-729 อ้างถึงใน บุญธรรมกิจปริดาบริสุทธ์ 2531: 7) จำนวน 419 คน และเครือข่ายภาคประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 13 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้ศึกษาวิจัยขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้นำท้องถิ่นในแต่ละหมู่บ้าน ช่วยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง

- ผู้ศึกษาวิจัยสัมภาษณ์ เครือข่ายภาคประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

- การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาวิจัยใช้ค่าสถิติ เป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สถิติ Chi – square (χ^2) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในการอธิบายผลข้อมูลและแสดงผลข้อมูลโดยการนำเสนอในรูปแบบตาราง

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้สัมภาษณ์ โดยทำการสรุปและนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 51.31) เพศชาย (ร้อยละ 48.69) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 23.87) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 31.74) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 27.92) และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 54.66)

1.3.2 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่า ไปทุกครั้ง (ร้อยละ 69.69) เคยไปบ้าง (ร้อยละ 20.29) ไม่เคยไป (ร้อยละ 5.49) และเป็นครั้งแรก (ร้อยละ 4.53) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่าประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ร้อยละ 86.63) และไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ร้อยละ 13.37) โดยสาเหตุที่ไม่ไปเลือกตั้งเนื่องจากเบื่อหน่าย (ร้อยละ 35.71) ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง (ร้อยละ 21.43) การติดตามข่าวสารการเลือกตั้งจากป้ายโฆษณา/โปสเตอร์/แผ่นปลิว (ร้อยละ 77.33) สาเหตุของการที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปลงคะแนนเลือกตั้ง เนื่องจากการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย (ร้อยละ 66.39) ไปด้วยจิตสำนึก (ร้อยละ 63.91)

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 รวม 3 ด้าน พบว่า ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) โดยด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมา ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.34$) ส่วนด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.33$)

1.3.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วยเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยกลุ่มการเมืองหรือตัวบุคคลที่ประกอบด้วยคุณสมบัติของผู้สมัคร คุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง และคุณสมบัติของพรรคการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.5 ข้อมูลผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลสอดคล้องกัน คือ ความได้เปรียบในการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในการเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองให้การสนับสนุนจะมีระบบในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์หาเสียงเลือกตั้งที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้สมัครอิสระ ทั้งในเรื่องของตัวสื่อ บุคคลผู้ช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ แนะนำ โน้มน้าวผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกให้มาลงคะแนนเลือกตั้ง

2. อภิปรายผล

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่า ไปทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 69.69 ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 86.63 สาเหตุของการที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกตั้งเนื่องจากการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 66.39 ไปด้วยจิตสำนึก คิดเป็นร้อยละ 63.91 และการติดตามข่าวสารการเลือกตั้งจากป้ายโฆษณา/โปสเตอร์/แผ่นปลิว คิดเป็นร้อยละ 77.33 เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการแสดงออกเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของประชาชนในการที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนใช้อำนาจทางการเมืองแทนตน และนับเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งการกระทำ

หรือกิจกรรมทั้งหลายที่ประชาชนกระทำโดยสมัครใจเพื่อเลือกผู้นำของตนตามหลักประชาธิปไตย หรือกล่าวได้ว่า เป็นการกระทำโดยสมัครใจ โดยประชาชนมีจุดมุ่งหมายต่อการคัดเลือกผู้นำทางการเมือง สอดคล้องกับ อีสตัน (Easton, 1981: 216 อ้างถึงใน กระมล ทองธรรมชาติ, 2540: 15) กล่าวว่า การเลือกตั้ง (election) เป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้แก่สามัญชนโดยทั่วไป และมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทั่ว ๆ ไปในกิจการสาธารณะของการเลือกตั้งครั้งนี้ได้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง ซึ่งในการเลือกตั้งที่ผู้ไปใช้สิทธิไปใช้สิทธิโดยมีสาเหตุเพื่อการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย และไปด้วยจิตสำนึก จึงเป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ ดังที่ เวเนอร์ (Weiner, 1971: 161 -163 อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ, 2531: 39) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีองค์ประกอบครบ 3 ประการ คือ มีการกระทำ เป็นไปโดยสมัครใจ และมีการเลือก จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ จิตติล คุ่มครอง (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 จังหวัดชลบุรี พบว่า มูลเหตุจูงใจของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของกรณีศึกษานี้เป็นมูลเหตุจูงใจเชิงบวกในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในลำดับแรก ๆ และพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนให้ความสนใจกับการติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นหลักมากกว่าจะไปเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หรือการเข้าร่วมกับพรรคการเมืองโดยการติดตามข่าวสารจะอาศัยผ่านสื่อในอันดับแรก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 รวม 3 ด้าน พบว่า ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ส่วนด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ โดยด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมืองเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนเลือกหัวหน้าพรรคการเมืองที่เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ มีความเฉลียวฉลาดทันคน มีความเป็นผู้นำสูง มีความรับผิดชอบ เนื่องจากคนเรานั้นไม่สามารถอยู่ตามลำพังได้ จึงมีการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนหรือสังคม ไม่ว่าสังคมจะมีขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ก็ตาม แต่ละสังคมย่อมมีคนเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญที่สุด ฉะนั้นคุณภาพของคนในแต่ละสังคม จึงเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้า และความผาสุกของสังคมนั้น เช่นเดียวกับพรรคการเมืองที่มีบุคคลหลากหลายรูปแบบอยู่รวมกัน หัวหน้าพรรคการเมืองที่เป็นคนดีจะดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น และมีความเสียสละ จะช่วยให้พรรคการเมืองมีภาพลักษณ์ที่ดี และจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการเลือกตั้งครั้งนี้การเข้ามาช่วยหาเสียงของแกนนำพรรคการเมืองที่ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้กระตุ้นให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเลือกผู้สมัครที่พรรคการเมืองให้การสนับสนุน โดยการปรากฏตัวของแกนนำพรรคการเมืองนั้นมีทั้งการปรากฏพร้อมกับผู้สมัคร และการปรากฏผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถโน้มน้าวให้ประชาชนตัดสินใจไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และช่วยให้ผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองให้การสนับสนุนชนะการเลือกตั้ง ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ ฌฐภณ ปัญญาคณาภูกุล (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 6 จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง สามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าพูด กล้าแสดงออก และกล้าตัดสินใจ

ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนเลือกผู้สมัครที่มีความเสียสละ มีความรู้ความสามารถ พุดจาสุภาพ มีอุดมการณ์ ซื่อสัตย์สุจริต เนื่องจากความเสียสละเป็นคุณธรรมข้อหนึ่งในชีวิตมนุษย์ที่จำเป็นต้องมี การเสียสละจะช่วยให้จิตใจมีความอดทน ดังนั้น เมื่อผู้ที่อาสาตัวสมัครเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนในการทำหน้าที่ต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีความเสียสละเป็นคุณลักษณะสำคัญ และจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่พบว่า การลาออกก่อนหมดวาระของอดีตนายก อบจ.สมุทรสงครามแล้วกลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยให้เหตุผลกับประชาชนไม่ชัดเจน เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้แพ้การเลือกตั้งครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ เอกชาติ แจ่มอัน (2547: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี : ศึกษากรณีอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ คุณลักษณะของผู้สมัคร โดยมีความคาดหวังต่อผู้สมัครส่วนใหญ่คาดหวังให้ช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับการศึกษาของ ชนกรณ์ ว่องไว (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ศึกษากรณี เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ด้านคุณสมบัติของพรรคการเมืองเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนเลือกพรรคการเมืองที่เป็นที่นิยม มีทีมบริหารดี มีความเป็นนักวิชาการ มีประสบการณ์สูง เนื่องจากพรรคการเมือง คือ องค์กรทางการเมืองที่รวมบุคคลที่มีอุดมการณ์เดียวกัน มีแนวความคิดทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ แบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อส่งบุคคลเข้ารับเลือกตั้ง เพื่อเข้ามาบริหารตามแนวความคิดหรือนโยบายที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่ม ดังนั้น พรรคการเมืองที่เป็นที่นิยม หรือเป็นที่ขึ้นชอขบยอมต้องมึน นโยบายหรืออุดมการณ์ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของ

ประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งจะทำให้หากได้รับการเลือกเข้ามาบริหารจะสามารถดำเนินงานได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อีกทั้งการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นครั้งนี้ เป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับประเทศ จึงทำให้ประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้รับการประชาสัมพันธ์ และการรณรงค์เพื่อการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง ดังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่พบว่า การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นครั้งนี้แม้จะมีตัวเลขการไปใช้สิทธิน้อยกว่าการเลือกตั้งในระดับประเทศ แต่ก็ยังถือว่า มีประชาชนที่ยังตื่นตัวในการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากพอสมควร และผลการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นก็มีความสอดคล้องกับผลการเลือกตั้งระดับประเทศ คือ ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองพรรคหนึ่งได้รับคะแนนเสียงชนะการเลือกตั้งทั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และนายก อบจ.สมุทรสงคราม ซึ่งหากมองหาเหตุผลในการชนะเลือกตั้งส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการหาเสียงของพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งที่มีฐานเสียงมาก และมีแกนนำของพรรคลงมาช่วยหาเสียงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนมีการสื่อสารข้อมูลกับพรรคการเมืองมากกว่าผู้สมัครที่เป็นผู้สมัครอิสระ และไม่ได้รับหรือไม่มีการสนับสนุนอย่างเป็นทางการจากพรรคการเมืองระดับชาติ สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐภณ ปัญญาคนานุกุล (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 6 จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านพรรคการเมือง ประชาชนพอใจในผลงานของพรรค มีความสามารถในการบริหารจัดการ พรรคสามารถช่วยทำประโยชน์ได้ ชื่อเสียงของพรรค

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่า ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่พบว่า ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลสอดคล้องกัน คือ ความได้เปรียบในการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในการเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครที่มีพรรคการเมืองให้การสนับสนุนจะมีระบบในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์หาเสียงเลือกตั้งที่มีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้สมัครอิสระ ทั้งในเรื่องของตัวสื่อ บุคคลผู้ช่วยเหลือในการรณรงค์หาเสียง และเนื้อหาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ แนะนำ โน้มน้าวผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกให้มาลงคะแนนเลือกตั้ง นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังระบุถึงประเด็นสำคัญที่มีการใช้เป็นเนื้อหาหลักของผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียง คือ การประกาศลาออกจากตำแหน่งนายก อบจ.สมุทรสงคราม ก่อนครบวาระซึ่งเหลือเวลาอีกประมาณ 10 เดือนของนายก อบจ.สมุทรสงคราม นั้น ทำให้ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม โดยน่าจะเป็นไปตามระบอบและระบบ คืออยู่จนครบเทอมเพื่อจะได้ไม่เสียงบประมาณในการเลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งแต่ละครั้งใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก อีกทั้งผู้สมัครที่เป็นอดีตนายก อบจ.สมุทรสงครามนั้นไม่สามารถ

สื่อสารกับประชาชนได้ว่าทำไมถึงลาออกก่อนครบวาระแล้วกลับมาสมัครเพื่อรับเลือกตั้งใหม่ จึงเป็นสาเหตุหลักสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองได้รับคะแนนเสียงจากประชาชน ผู้มาลงคะแนนเลือกตั้งขณะการเลือกตั้งเหนือ อดีตนายก อบจ.สมุทรสงคราม ซึ่งจะเห็นว่าการ ประชาสัมพันธ์ทางการเมืองเปรียบได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเชื่อมต่อข้อมูลจากฝ่าย การเมืองสู่ผู้รับสารเป้าหมายการประชาสัมพันธ์ทางการเมืองนั้นสามารถที่จะกระทำได้ในหลาย ช่องทาง การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองจัดเป็นการสื่อสาร การเมืองในรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็น ลีโกลงในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มการเมืองกับผู้รับเป้าหมาย ทำให้ประชาชนเป้าหมาย ได้รับข่าวสารที่กลุ่มการเมืองต้องการนำเสนอ ผู้ที่ได้รับข่าวสารมากกว่าย่อมมีความเข้าใจ และเกิด แรงสนับสนุน หรือแรงต่อต้านสิ่งที่กลุ่มการเมืองนำเสนอและแสดงออกผ่านการลงคะแนนใช้สิทธิ เลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองน้อย สอดคล้องกับ การศึกษาของ อุมาร์กี สุวรรณมณี (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และปัจจัยที่มีผลต่อเกณฑ์ การตัดสินใจ คือ การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 พบว่า ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางเพื่อเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การกำหนดมาตรฐานในการกำกับดูแลการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นเพื่อให้การ เลือกตั้งมีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน และมีความยุติธรรมกับผู้สมัครทุกคน เพื่อให้การเลือกตั้ง เป็นไปตามกฎหมาย

2) การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวาง ครอบคลุมประชาชนทุกระดับ และสามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และมีความถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียมกัน

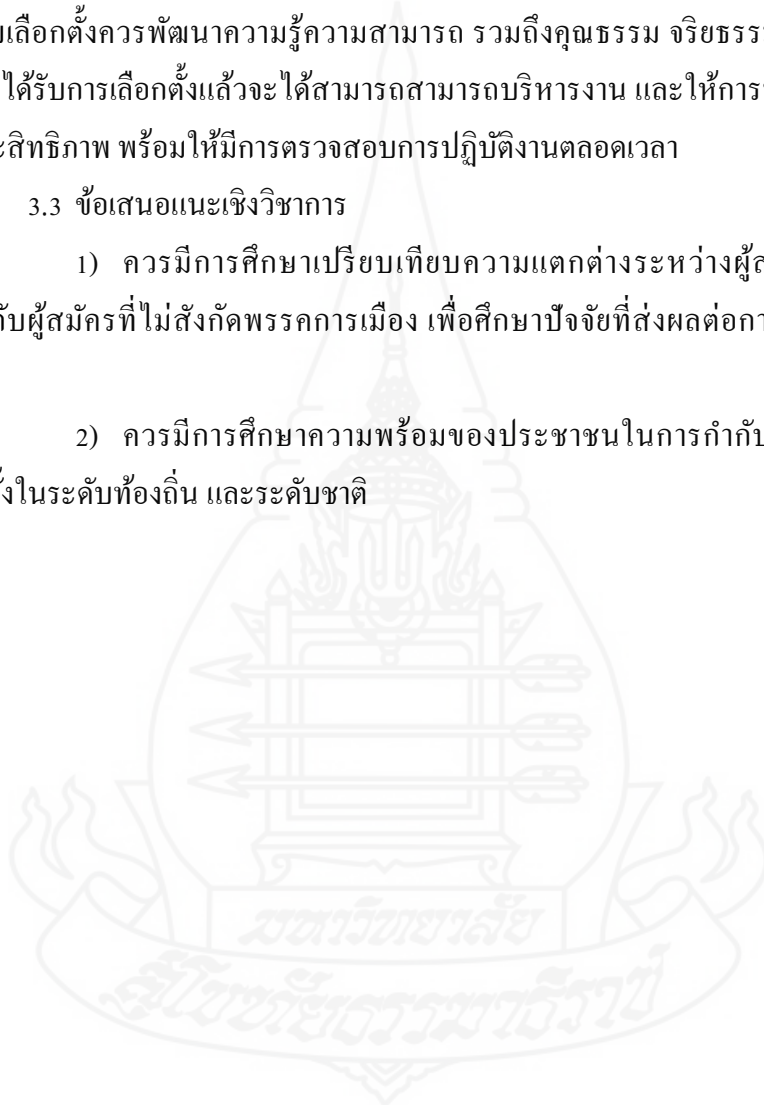
3) การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง ในทุกระดับทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องของการสื่อสารกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อให้สามารถส่งข้อความ นโยบาย หรือข่าวสารต่าง ๆ ที่ตนต้องการสื่อสารกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ
- 2) การที่ประชาชนมีความจิตสำนึกในการใช้สิทธิเลือกตั้งของตนมากขึ้น ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรพัฒนาความรู้ความสามารถ รวมถึงคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน เพื่อให้เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วจะสามารถบริหารงาน และให้การบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตลอดเวลา

3.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

- 1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองกับผู้สมัครที่ไม่สังกัดพรรคการเมือง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- 2) ควรมีการศึกษาความพร้อมของประชาชนในการกำกับ ดูแล สังเกตการณ์ การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระมล ทองธรรมชาติ (2540) "การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล"
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์ (2517) *เรื่องของรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง* กรุงเทพมหานคร
แพรววิทยา
- จิตติ คุ่มครอง (2545) "พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช
2540 : ศึกษากรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 จังหวัดชลบุรี"
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- จุฑาทิพย์ สุขรังสรรค์ (2528) *พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร*
กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชวงส์ ฉายะบุตร (2539) *การปกครองท้องถิ่นไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง
- ณัฐภณ ปัญญาคนานุกุล (2548) "พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน : ศึกษา
กรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 6 จังหวัดชลบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบาย
สาธารณะ) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ดำรง ลัทธพิพัฒน์ (2515) *ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ* กรุงเทพมหานคร สหกรณ์
การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย
- ทิพาพร พิมพ์สุทธิ (2521) *พัฒนาทางการเมือง* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
- ชนากรณ์ ว่องไว (2548) "การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี"
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สุริยาสาสน์
- ประทาน คงฤทธิศึกษา (2526) "ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น" ใน *เอกสารการศึกษา สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์* หน้า 8 – 9 กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2534) "ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 ประหยัด หงษ์ทองคำ (2526) *กรมปกครองท้องถิ่นไทย* กรุงเทพมหานคร สมาคมสังคมศาสตร์
 แห่งประเทศไทย
- ประหยัด หงษ์ทองคำ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2529) *ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพ
 ของการบริหารเทศบาลไทย* กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- ปรัชญา เวสารัชช์ (2538) "การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการ
 บริหารราชการไทย* หน่วยที่ 8 หน้า 50 - 52 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 รัฐศาสตร์
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527) *พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย* กรุงเทพมหานคร
 เจ้าพระยาการพิมพ์
- พิรพล ตันทโสภาส (2539) "ความพร้อมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นหรือรองรับการ
 กระจายอำนาจ : ศึกษากรณี จังหวัดภูเก็ต" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
 รัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- “พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540” (2540, 12 ตุลาคม) *ราชกิจจานุเบกษา
 ฉบับกฤษฎีกา* เล่ม 114 ตอน 62 ก
- “พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546” (2546, 4 พฤศจิกายน)
ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 120 ตอน 109 ก
- ไพรัช วิหะกะรัตน์ (2546) "พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี
 เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี" ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- วุฒิชัย จ่านอง (2523) *พฤติกรรมการตัดสินใจ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ศิวะพร ปัญจมาลา (2538) "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ
 ประชาชน : ศึกษากรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครพนม
 เขต 1 พ.ศ. 2537" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุจิต บุญบงการ (2531) *พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย* กรุงเทพมหานคร
 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สุวัฒน์ ศิริโกศาภิรมย์ (2540) "อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษากรณีผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสนห์ จุ้ยโต (2538) "การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารราชการไทย* หน่วยที่ 2 หน้า 32 – 38 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช รัฐศาสตร์
- เอกชาติ แจ่มอัน (2547) "พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี : ศึกษากรณีอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2545) *การเมืองของพลเมืองสู่สหัสวรรษใหม่* กรุงเทพมหานคร โครงการอุทัย หิรัญโต (2523) *การปกครองท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- อุมารักษ์ สุวรรณมณี (2548) "พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- Huntington & Nelson (1976). *Political Order in Changing Societies*. New York: Yale University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สกลนคร

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตรงข้อความที่ให้เลือกเพียงคำตอบเดียวหรือเติมข้อความในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

 1. 18 - 30 ปี 2. 31 - 40 ปี 3. 41 - 50 ปี 3. 51 - 60 ปี 3. 60 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

 1. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 2. พนักงานบริษัทเอกชน 3. ประกอบธุรกิจส่วนตัว 4. นักเรียน/นักศึกษา 5. เกษตรกร 6. รับจ้าง 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ระดับการศึกษา

 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย 3. ปวช./ปวส. 4.ปริญญาตรี 5. สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้ต่อเดือน

 1. ไม่เกิน 10,000 บาท 2. 10,001 - 20,000 บาท 3. 20,001 - 30,000 บาท 4. 30,001 - 40,000 บาท 5. มากกว่า 40,000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการรับรู้ข่าวสาร

1. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

☐ 1. ไปทุกครั้ง	☐ 2. เคยไปบ้าง
☐ 3. เป็นครั้งแรก	☐ 4. ไม่เคยไป
2. ในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554
ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่

☐ 1. ไม่ไป	☐ 2. ไป
-----------------------------------	--------------------------------

 ถ้าไม่ไปเนื่องจาก (ตอบได้หลายข้อ)

☐ 1. ไม่ทราบวันเลือกตั้ง	☐ 2. เบื่อหน่าย
☐ 3. ไม่ชอบผู้สมัคร	☐ 4. ไม่เข้าใจวิธีการลงคะแนน
☐ 5. ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง	☐ 6. ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน
3. ท่านติดตามข่าวสารการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามจากแหล่งใด
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. หัวคะแนน	☐ 2. ญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก
☐ 3. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	☐ 4. เคเบิล TV
☐ 5. ป้ายโฆษณา/โปสเตอร์/แผ่นปลิว	☐ 6. ไปทำการหาเสียงด้วยตนเอง
☐ 7. วิทยุ	
4. เพราะเหตุใดท่านจึงไปลงคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ไปด้วยจิตสำนึก	☐ 2. เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน
☐ 3. ได้รับชักชวนจากทางราชการ	☐ 4. ผู้สมัคร/หัวคะแนนร้องขอ
☐ 5. เดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้งสะดวก	☐ 6. นิยมนโยบายของผู้สมัคร
☐ 7. ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน	☐ 8. นิยมตัวผู้สมัคร
☐ 9. ได้รับชักชวนจากผู้ที่เคารพนับถือ	☐ 10. เห็นคนอื่น ไปก็ไปด้วย
☐ 11. เป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร					
1. มีความเสียสละ					
2. มีความรู้ความสามารถ					
3. มีชื่อเสียง เป็นผู้กว้างขวาง					
4. มีความจริงใจ เชื่อถือได้					
5. มีฐานะดี					
6. มีอุดมการณ์ ซื่อสัตย์สุจริต					
7. ช่วยเหลือชาวบ้านดี					
8. พุดจาสุภาพ					
9. ทำงานเก่ง มีประสบการณ์ ผลงานเป็นที่ประจักษ์					
10. รูปหล่อ บุคลิกดี					
11. เป็นคนรุ่นใหม่					
12. เป็นญาติ เพื่อน					
13. สัญญาว่าจะให้หรือทำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชน					
14. ออกเยี่ยมเยียนประชาชน					
15. มีมนุษยสัมพันธ์ดี					
16. เป็นคนใหม่ต้องการทดลอง					
17. เลือกตามผู้อื่น					
ด้านคุณสมบัติของหัวหน้าพรรคการเมือง					
1. เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ					
2. มีมนุษยสัมพันธ์					
3. มีความรับผิดชอบ					
4. มีความทันสมัย					
5. กล้าพูด กล้าแสดงออก					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. มีความเฉลียวฉลาดทันคน					
7. กล้าและตัดสินใจเร็ว					
8. มีความซื่อสัตย์สุจริต					
9. มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม					
10. มีความอดทน					
11. มีความเป็นผู้นำสูง					
12. มีวิสัยทัศน์					
13. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
14. มีอุดมการณ์ในการทำงาน					
ด้านคุณสมบัติของพรรคการเมือง					
1. เป็นที่นิยม					
2. เคยเลือกมาก่อน					
3. มีทีมบริหารดี					
4. คนเก่าแก่					
5. มีความเป็นนักวิชาการ					
6. เป็นพรรคใหม่					
7. มีประสบการณ์สูง					
8. มีเศรษฐกิจดี					
9. มีปัญหาน้อย					

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม

เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2554

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. 18 - 30 ปี

2. 31 - 40 ปี

3. 41 - 50 ปี

3. 51 - 60 ปี

3. 60 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

1. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

2. พนักงานบริษัทเอกชน

3. ประกอบธุรกิจส่วนตัว

4. นักเรียน/นักศึกษา

5. เกษตรกร

6. รับจ้าง

7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา

2. มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย

3. ปวช./ปวส.

4.ปริญญาตรี

5. สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้ต่อเดือน

1. ไม่เกิน 10,000 บาท

2. 10,001 - 20,000 บาท

3. 20,001 - 30,000 บาท

4. 30,001 - 40,000 บาท

5. มากกว่า 40,000 บาท

6. ท่านทำหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใด.....

.....

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นายบุญสม พิมพ์หนู
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 การศึกษา
 - รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง
 ประสบการณ์การทำงาน
 - ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ชื่อ ดร. พิเชฐ ทังโต
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 การศึกษา
 - Master of Art สาขา Public Administration
 - Doctor of Philosophy สาขา Public Administration..
 ประสบการณ์การทำงาน
 - หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ชื่อ นายธนภัทร ปัจฉิม
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 การศึกษา
 - รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง
 ประสบการณ์การทำงาน
 - อาจารย์ประจำวิชารัฐธรรมนูญและสถาบันทางการเมือง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางมยุรี พรหมดรงค์
วัน เดือน ปี	18 กรกฎาคม 2512
สถานที่เกิด	อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2544 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2555 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
ตำแหน่ง	นักบริหารงานคลัง

